Fidelis dominus in omnibus verbis ſuis. a Qui voca/
Ps.144. uit nos: ad vitā. Ps. Qui poſuit animā meā ad vitam. b
Ps.65 Qui etiam faciet. i. pficiet qđ incepit/dans hic cremētum
grē: ⁊ poſtea coronaȝ gl̄ie. Roma. viij. f. Quos vocauit hos
⁊ iuſtificauit: ⁊ quos iuſtificauit hos ⁊ magnificauit. Luc. j. e.

a eſt q̄ vocauit vos: qui ētiā fa/
b
c ciet. Fratres/orate p nobis.
d Salutate frēs oēs in oſculo
e
f ſancto. Adiuro vos p dn̄m
vt legat̄ ep̄la hec oībus ſan/
ctis fratribus. Gratia dn̄i no
ſtri ieſu chriſti vobiſcū Amē.

Explicit epiſtola Pauli ad
Theſſalonicēſes prima.

Incipit argumentū in epi/
ſtolam ſecundam.

a Ad theſſalonicenſes ſe/
cūdā ſcribit epiſtolam
Apl̄us: ⁊ notū facit eis
de tpibus nouiſſimis ⁊ de ad
uerſarij delectione. Scribit
hāc ep̄lam ab athenis p Titū
diaconē: ⁊ oneſimū acholytū

Explicit argumentū.

Fecit mihi magna q̄
potēs eſt. Et nota q̄
dicit/faciet: nō di/
cit quid: q2 nō eſt do
cibile: q2 oculus non
vidit ⁊c. j. Corinth.
ij. d. Siſe. j. Reg.
xxvj. d. Et q̄dē faci/
ens facies ⁊ potens
poteris. c Ora/
te pro nobis ⁊c.
Roma. xv. g. Adiu/
uetis me in orationi/
bus veſtris pro me.
Col. iiij. a. Orantes
etiaȝ ſimul et p nob:
d In oſculo: non
ſimulato vel imūdo:
ſed e Sancto: qđ
eſt ſignū dilectiōis.
Cōſuetudo erat eo/
rū quibus mittebat
ep̄las q̄ deoſcularēt
ſe adinuiceȝ. Tn̄ de
oſc̄lo nihil dic̄ ad ro/
manos: nec ad gala/
thaſ nec ad coloſſen/
ſes. f Adiuro vos ⁊c. Hoc petit ſub adiuratione: q2 vti/
le eſt valde q̄ oēs audiāt et habeāt ep̄lam eius. Cōtra illos q̄
quādo habent aliqua bona et noua ſp abſcondūt. Col. vlt. d.
Cū lecta fuerit apud vos epiſtola hec: facite vt in laodicenſiū
eccleſia legatur.

Explicit poſtilla dn̄i hugonis ſup p̄mā ep̄lam ad Theſſal.

Reuerēdiſſimi in chriſto patris et dn̄i/dn̄i Hu/
gonis ⁊c. Cardialis Poſtilla ſup ep̄lam pauli ad
Theſſalonicenſes ſecūdā Incipit. Expo. Ca. I

Paulus ⁊ ſiluan⁹ ⁊c. Hec epiſtola diuidit
in duas partes. In prima inuitat eos ad to/
lerātiā paſſionū: quas modo maiores ſuſtine
bāt: q̄ꝫ qn̄ miſit eis aliam ep̄lam. In ſecunda
moraliter eos īſtruit. j. iij. Primo ergo inui/
tat eos ad tolerantiā tribulationū plurib⁹ rō/
nibus: q2 ſic auget̄ gratia eorū: vn̄ ⁊ gratias agit deo ſup hoc
ibi: Gratias agere debem⁹. Secūdo vt ſic ſint alijs exē/
plū patiēdi p chriſto: ibi: Ita vt et noſipi gl̄iemur. Ter
tio vt p tribulatiōes purgent̄ ⁊ humilient̄: ⁊ ita fiāt digni re/
gno dei: ibi: Ut digni habeamini. Quarto inuitat eos p
magnitudinē p̄mij: ibi: Si tamē iuſtū eſt. Quinto p certaȝ
expectationē vindicte dn̄i de ſuis pſecutionib⁹: ibi: Qui pe
nas dabūt. Sexto q2 ex eoꝝ tolerantia laudat̄ et glorificat̄
de⁹: ibi: In quo etiā oram⁹ ⁊c. Hāc ḡ ep̄lam ſcripſit eis
ab athenis in conſolationē: q̄ tribulati erant modo pluſq̄ꝫ an/
te a pſecutorib⁹ ⁊ territi p primā ep̄lam de die iudicij. Itē q̄ſ/
dam corripit acriter. Cum eo autē erāt tunc athenis ſiluanus
⁊ timotheus: quos ſecū noīat. Premittit aūt ſalutē more ſuo
dicēs/ g Paul⁹ ⁊c. Supra in p̄ma ep̄la eadē ē ſalutatio:
et etiā corinthijs: quib⁹ hi tres p̄dicauerūt: ſicut dicit̄. ij. Co/
rinth. j. a. Et nota q̄ geminat̄ ep̄la: q2 maiori cōſolatiōe indi/
gebāt: erant eīm valde tribulati. Nūeri. xx. b. Percuſſit virga
bis ſilicē: ⁊ egreſſe ſunt aque largiſſime: q2 ſicut ſecūda pcuſſio
ne dedit petra aquas: ita p ſecundā epiſtolā cōſolatio ⁊ ſocie/
tas iſt̄ pſluxit: h Eccl̄ie theſſalonicēſiū. Nō dic̄ p̄lato
ſed eccl̄ie: forte nōdū īuenta erat talis p̄eminētia: ſed p̄lato ſi/
mul ſcribit et eccleſie: ⁊ in vno noīe tā p̄latū q̄ꝫ ſubditos nomi
nat: ſm̄ illud Eccl̄i. xxxij. a. Eſto in illis quaſi vnus ex ipſis.

Ideo forte iohānes ſcribere noluit eccleſie cuidā ꝑpter p̄la/
tum arrogantē. iij. Ioh. c. Scripſiſſem forte eccleſie: ſed is q̄
amat p̄matū gerere: diotrepes nō recipit nos ⁊c. Diotrepes/
decor īſanit. Eccl̄ie dico cōſtitute vel cōgregate: i In deo
⁊c. i. in fide ei⁹. Ipſi dico ſcribūt in hūc modū: Gratia vo/
bis ⁊c. k Grati/
as agere debem⁹
deo. Nota q̄ debi/
tores ſumus deo et
hominib⁹ et nobis.
Deo debem⁹ ex cor
de pietatem: ex ope/
re orationem: ex ore
gratiarumactiones:
vt dicit Glo. Fratri/
bus debemus ex di/
lectione cōpaſſionē:
malis ⁊ bonis cōgra
tulationem. Roma.
j. b. Sapientibus et
inſipientibus debi/
tor ſum. Roma. xiij.
b. Reddite ḡ omib⁹
debita ⁊c. Itē in eo/
dem. Nemini quic/
q̄ꝫ debeatis/niſi inui
cem diligatis. No/
bis debem⁹ illa tria:
q̄ dicit Ecc⁹. xxxiij.
c. Cibaria et virga
et onus aſino: panis
⁊ diſciplina ⁊ opus

Incipit epiſtola Pauli ad
Theſſalonicēſes ſecūda.

g Paul⁹ et ſil
uanus et timo/
h the⁹/eccl̄ie theſ/
ſalonicēſium in
i deo pr̄e noſtro
⁊ dn̄o ieſu chri/
ſto: Gr̄a vobis et pax a deo
pr̄e noſtro ⁊ dn̄o ieſu chriſto.
k Gratiās agere debem⁹ ſemp
l deo p vobis fratres itā vt di/
m gnū eſt: qm̄ ſupercreſcit fides
n vr̄a: ⁊ ābūdat charitas vniuſ
o cuiuſq̄ꝫ vr̄m in inuicē: itā vt ⁊
noſipſi in vobis gloriemur in
p eccleſijs dei p patiētia veſtra
⁊ fide: ⁊ i oīb⁹ pſecutiōib⁹ vr̄is
q
r et tribulatiōib⁹ q̄as ſuſtine/ A

B

ſeruo. Itē nota que debemus ſm̄ beatū Bern. Innocentes
vero ſunt: qui ſanitatē corpori/puritatē cordi/pacē fratri/imi/
tationem ſanctis/cōpaſſionē mortuis/auxiliū angelo/pietatē
deo. Nota illud q̄ dicit: l Ita vt dignum eſt: q2 pro ma/
gnis bonis magne gratie agende ſunt. Ps. Quid retribuam Ps.115.
domino pro omnibus que retribuit mihi. Mich. vj. b. Quid
dignum offeram domino: curuabo genu deo excelſo. ij. Ma/
chab. j. c. De magnis periculis a deo liberati magnifice gra/
tias agimus ipſi: vtpote qui aduerſus talē regē dimicauim⁹.
Nota q̄ ab hoc loco ſumptum eſt illud in p̄fatiōe miſſe: Ue/
re dignum et iuſtum eſt ⁊c. m Quoniā ſupercreſcit ⁊c.
Ecce prima cauſa propter quā debent libenter tolerare tribu/
lationes: Qm̄. i. ſupercreſcit fides veſtra: i tribulatiōib⁹:
ſicut granū ſinapis qđ cōtritū redolet: n Et abūdat cha
ritas vniuſcuiuſq̄ꝫ ⁊c. Ecce quō gr̄a creſcit i anguſtijs. l.
fides in deum: ⁊ charitas in ꝓximum: ⁊ in hoc eſt conſolatio
tribulationum. Ps. Scōm multitudinem dolorum meoꝝ in Ps.93.
corde meo ⁊c. Et. ij. Cor. j. a. Sicut abūdant paſſiōes chri/
ſti in nobis: ita per chriſtum abūdat cōſolatio noſtra. Nec eſt
mirum ſi gratia creſcit in tribulatione: quia ſicut dicit Greg⁹.
Ignis flatu p̄mit̄ vt creſcat. Ps. Dum ſuperbit impius con/ Ps.9.
tra pauperem incendit̄ pauper: id eſt ignis charitatis auget̄
in eo. Iob. xlj. b. Halitus eius prunas ardere facit. Eſa. liiij.
d. Ego creaui fabrum īſufflantē in igne prunas. o Ita vt
et noſipſi in vobis: id eſt de vobis/gloriemur in eccle
ſijs dei. Simile. ij. Corinth. vij. d. Si quid apud illum d̄ vo
bis gloriatus ſum: non ſum confuſus. p Pro patientia
veſtra ⁊ fide/ſeruata/in omnibus pſecutionibus ve/
ſtris: de loco ad locum. Matth. x. c. Si vos perſecuti fuerint
in vna ciuitate fugite in aliam. j. Corinth. iiij. c. Perſecutio/
nem patimur et ſuſtinemus: blaſphemamur et obſecramus.
q Et tribulationib⁹: id eſt tormentis in corpore. j. Theſ/
ſal. ij. c. Eadem paſſi eſtis et vos a contribulibus veſtris ſi/
cut et ipſi a iudeis qui et dominum ieſum occiderunt et pro/
phetas: ⁊ nos perſecuti ſunt. Et nota q̄ bene coniungit patiē/
tiam et fidem: quia fide patiuntur ſancti: et vicerunt. Heb. xi.
f. Sancti per fidem vicerunt regna: operati ſunt iuſticiā: lapi/
dati ſunt/ſecti ſunt/temptati ſunt. r Quas ſuſtinetis in

exemplum: id eſt

exemplū.i.in oſtenſionem. b Juſti iudicij dei: quia ſi
iuſtus in terra recipit: q̄to magis impius et peccator: Pro-
uerb.xi.d. Nota Glo. Si em̄ tā ſeuere punit deus ⁊c. Ezech.
xx.a. Fili hominis quid ⁊c. j. Petri.iiij.d. Si initiū a nobis q̄s
finis eorum qui non credunt: Hiere.xlix.c. Ecce quibus non
erat iudicium vt biberent calicem: biben-
tes bibēt: ⁊ tu quaſi innocēs relinqueris:
nō eris innocens: ſed bibens bibes. Hie-
re.xxv.f. Ecce in ciuitate in qua inuocatū
eſt nomē meū ego incipio affligere: ⁊ vos
quaſi inocentes ⁊ immunes eritis: Luce.
xxiij.c. Si in viridi hec fiunt: in arido q̄d
Ps.59. fiet: Ps. Dedi metuentibus te ſignifi-
cationē: penas.ſ.bonor: vt fugiāt a facie
arcus.i.a ſententia iudicij. Ezech.xx.c.
A ſanctuario meo incipite. Hiere.xlv.a.
Ecce quos edificaui ego deſtruo: ⁊ quos
plātaui ego euello: ⁊ tu queris tibi gau-
dia noli querere. Pauci volunt obedire
huic p̄cepto: ſed ⁊ omnes fere refugiunt
maledictionē: ſicut Baruch: qui interp̄ta
tur benedictus diues.ſ. cui benedixit de⁹
temporalit̄. Sed ſine dubio oportet pati
vel in preſenti vel in futuro. Eſa.xxxij.c.
Sup humū p̄pli mei ſpine et vepres aſcendēt: q̄to magis ſup
omnes domos gaudij ciuitatis exultantis. Sap.xij.c. Ipſū
quoq; qui non debet puniri condemnas: et exterum iudicas
a tua virtute: in preſenti.ſ.i.a tua miſericordia: que propria
virtus dei dicit̄. Naū.j.a. Mundans nō faciet innocentem.
Numeri.xiiij.c. Dominus patiens ⁊ mlte miſericordie: aufe-
rens iniquitatem et ſcelera: nullum innoxium derelinquēs.ij.
Machab.vj.c. Etem̄ mlto tpe nō ſinere pctorib⁹ ex ſentētia
agere: ſed ſtatim vltionē adhibere/ magni bñficij indiciū ē. Si
q̄ pene bonorū ſunt exemplū pene malorū in inferno: Simi-
liter ipſa pena malorum quā aliqui ſuſtinent in p̄ſenti/ ſignū
eſt ⁊ exemplum pene eorum in futuro: ſicut in herode ⁊ in an-
tiocho. Jude.j.c. Facti ſunt in exemplum ignis eterni penā
ſuſtinentes. Deut.xxix.d. In exemplum ſubuerſionis ſodo-
me et gomorre: adame et ſeboim. Vel pōt legi de iudicio dei
in p̄ſenti. a In exēplū iuſti iudicij dei. Per hoc em̄ q̄
iſti boni meliores fiebāt ſuſtinendo tribulationes: apparebit
alijs q̄ bonū et iuſtum eſt iudicium dei: quo bonis adiudicat
tribulationes in p̄ſenti: ⁊ malis bona temporalia. c Vt di-
gni habeamini. Ecce tertia ratio quare inuitat eos ad pa-
tientiā.ſ. magnitudo p̄mij. Vt digni.i. glorioſi et in magno
honore: d habeami in regno dei.i.i eterna beatitudine.
Argumentū q̄ indigni ſunt qui nō patiunt̄. Sap.iij.a. Deus
p̄bauit illos ⁊ inuenit illos dignos ſe.ij. Timoth.ij.b. Si ſu-
ſtinemus et cōregnabimus. Roma.viij.c. Heredes autē dei
coheredes aūt chriſti: ſi tamē cōpatimur vt glorificemur. e
Pro quo: regno vt digni habeami: f Et patimi/ mala:
nō ſolum operamini bona. Juſti iudicij dico/ g Si tamen
iuſtū eſt ⁊c. Si.i. q̄ iuſtū eſt: ⁊ ſic/ tñ/ ponit̄ expletiue. Vel
mod⁹ loquēdi eſt: ſicut dicit̄: Rex puniet te/ ſi tñ poteſt te pu-
nire.q.d. multo plus pōt. Alia littera planior eſt. Si quidē
iuſtū eſt apud deū retribuere tribulationē ⁊c. Glo.
Ps.17. Quid em̄ iuſti⁹ ⁊c. h His q̄ vos tribulāt. Ps. Redde
retributionē ipor ipſis. Judic.j.b. Sicut feci ita reddidit mihi
de⁹. Hiere.l.e. Reddite illi ſm op⁹ ſuū.ſ. iux̄ oia q̄ fecit facite
ei. Apocal.xviij.b. Reddite illi ſic et ipſe reddidit vob: ⁊ du-
plicate illi duplicia i poculo quod miſcuit vobis.ij. Cor.v.b.
Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal chriſti/ vt reci-
piat vnuſquiſq; p̄pria corporis prout geſſit ſiue bonum ſiue
malum. Gal.v.b. Qui autem cōturbat vos/ portabit iudiciū
quicunq; eſt ille. i Requiem nobiſcum.i. equalem no
bis. Poſt laborem ſequit̄ requies/ poſt tempeſtatē trāquilli-
tas: poſt fletū exultatio: poſt noctem dies: poſt hyemē eſtas:
Tob.iij.d. Poſt tempeſtatem trāquillū facis: ⁊ poſt lachry
mationem et fletum exultationē infundis. Job.xvij.c. Rur-
ſum poſt tenebras ſpero lucem. Econtra mali de die veniunt

a tis in exemplum iuſti iudicij
b c d dei: vt digni habeamini in re-
e f gno dei: p quo ⁊ patimini: ſi
g tñ iuſtū eſt apud deū retribu-
h ere retributionē his q̄ vos tri-
bulāt: ⁊ vobis qui tribulami
i k ni requiē nobiſcū in reuelati-
l one dñi ieſu de celo/ cū ange-
m lis virtutis ei⁹ in flām̄a ignis
n o dātis vindictā his q̄ nō noue
p rūt deum: ⁊ qui nō obediunt
euāgelio dñi noſtri ieſu chri-
q r ſti. Qui penas dabūt i interi-
s t tu eternas a facie domini et a

ad noctem Eſa.xxj.c. Cuſtos q̄d de nocte: cuſtos quid de no-
cte: Dixit cuſtos: venit mane ⁊ nox poſt.ſ. p̄ſperitas p̄cedit
in malis: ſed ſequit̄ aduerſitas: ſi queris/ querite/ conuertimi-
ni et venite. Gen.viij.d. Eſtas ⁊ hyems/ dies ⁊ nox nō requi-
eſcunt: id eſt non ceſſabunt: quia ſemper erūt eſtas ⁊ dies bo-
nis: hyems ⁊ nox malis. Et nota q̄ dicit/
Requiem nobiſcū: in hoc auget̄ gau
dium: quia nullius boni poſſeſſio iocūda
eſt ſine ſocio. Que reges bonis et que tri
bulatio malis erit/ k In reuelatio-
ne domini ieſu.i. in manifeſtatione: q̄n
ſe manifeſtabit. j. Petri.v.a. Seniores q̄ t Al. tribulationem
in vobis ſunt obſecro conſenior et teſtis
paſſionum chriſti: que et eius qui in fu-
turo eſt glorie cōicator. Roma.j.b. Re-
uelatur ira dei de celo ſup omnem impie-
tatem hominū. Dñi dico venientis d ce-
lo: ad litterā. al's.i. de occulto ad noticiā.
l Cū angelis virtutis ei⁹.i. q̄rū mi-
niſterio apparebit virt⁹ dei/ dū bonos eli-
gunt malos foris mittent: ⁊ tunc erit glo-
ria his ⁊ terror illis. Matth.xiij.f. Mit-
tet fili⁹ hominis angelos ſuos ⁊ colligent
de regno ſuo omnia ſcandala. Matth.
xxiiij.c. Videbunt filiū hominis venientē in nubib⁹ celi cum
virtute magna ⁊ maieſtate/ ⁊ mittet angelos ſuos cū tuba et
voce magna. Matth.xxv.c. Cū venerit filius hominis i ma
ieſtate ſua ⁊ omnes angeli eius cū eo: tunc ſedebit ſup ſedem
maieſtatis ⁊c. m In flamma ignis/ veniētis.ſ. q̄ ad lit-
terā: ignis ante ipm p̄cedet. Eſa.vlt.e. Ecce dñs in igne ve-
niet. Vel/ In flāma ignis: q̄tū ad effectū: q̄ inimicos ex-
uret. Eſa.xxx.f. Ecce nomen dñi venit de longinquo ardens
furor eius. Dan.vij.c. Thronus eius flāme ignis: rote eius
ignis accenſus: fluuius igneus rapiduſq; egrediebat̄ de ore
eius: milia miliū miniſtrabāt ei ⁊c. Ecce angeli ⁊ ignis dñi di-
co/ n Dantis vindictam: id eſt inferētis/ o His qui
nō nouerūt deū: id eſt noſcere noluerunt: q̄tum ad infide-
les.j. Corinth.xiiij.g. Ignorans ignorabitur. Roma.xij.d.
Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. Et his/ p Qui nō obedi
unt euangelio dñi noſtri ieſu chriſti: qui.ſ. ſciunt veri-
tatem ⁊ nō faciunt: q̄tum ad malos chriſtianos. Roma.x.c.
Non oēs obediunt euangelio. Gal.v.b. Quis vos impediuit
veritati non obidire. j. Petri.iiij.d. Quis finis eorum qui nō
credunt euangelio: Contra.ij. Corinth.iiij.a.et.ij. Timoth.
ij.a. Scōm euangelium meū. Deinde aggrauat penas eorū
ſimiliter dicens: q Qui: vtriq;.ſ. ſcientes et neſcientes:
r Penas dabunt.i. ſuſtinebūt: Dare em̄ ponit̄ aliquādo
pro ſuſtinere.ij. Machab.vij.g. Tu vero iudicio dei iuſtas
ſuperbie tue penas exolues. Item.ij. Machab.iiij.g. Cito in
iuſtam penam dederūt qui p ciuitate ⁊ populo ⁊ ſacris vaſis
cauſā p̄ſecuti ſt. Itē ſimile: Poeta. Dabis penas craſſe gau-
dere ſepulti. Et nota q̄ ſignāter dicit/ dabunt: qui eni patit̄
dat ei quē offēdit penas q̄ſi gratas: Ille em̄ pene malor q̄ſi
accepte pro magno munere erūt bonis. Ps. Letabit̄ iuſt⁹ cū Ps.57.
viderit vindictā. Eſa.vlt.g. Et erunt vſq; ad ſacietatē viſio-
nis omni carni. Eſa.xxx.f. Spiritus eius velut torrens inun-
dans vſq; ad medium colli/ ad p̄dendas gentes in nihilum et
frenū erroris quod erat in maxillis populorum. Eſa.xxx.g.
Erit vobis ſicut vox ſanctificate ſolennitatis ⁊ leticia cordis.
Penas dico/ s In interitu eternas: q̄ pene ſemp ma-
nebunt ⁊ ſemper interibunt mali cum eis: quia mors viuet in
eis. Ps. Mors depaſcet eos. Tob.xiiij.b. Prope eſt interi- Ps.48.
tus niniue: non enim excidit verbum dei. Phil.iij.d. Quorū
finis interitus: ſed tamen nō finietur interitus: nec finiet eos/
ſed erit eternus. Matth.xxv.d. Ire maledicti in ignem eter-
num. Apocal.xiiij.c. Fumus tormentorū eorum aſcēdit in ſe-
cula. Eſa.xxxiiij.b. Et erit terra eius in picem ardentem: no-
cte et die nō extinguet̄ in ſempiternum. Dabunt dico ipſi tūc
remoti/ t A facie domini et a gloria virtutis eius:
quia eius gloriam non videbunt.i. glorioſam virtutem eius.

Vel gloriam quã virtus eius dabit ſanctis. Eſa. xxvj.b. alia
littera. Tollatur impius ne videat gloriã dei. Vel abſcondere
volentes ſe a facie ꝛc.ſ.a pñtia ſua: ſm quã virtuoſus bonis:
terribilis apparebit malis. Eſa.ij.d. Introibũt in ſpeluncas pe/
trarũ: et in voragines terre a facie formidinis domini: et a glo/
ria maieſtatis eius:
cuz ſurrexerit ꝑcute/
† Pſ.96. re terram. Pſ. Mõ/
tes ſicut cera fluxe/
runt a facie domini
ꝛc. Item Eſa.lxiiij.
B b. Deſcẽdiſti/et a fa/
cie tua montes deflu
xerũt. Et hec predi/
cta fient: a Cũ ve
nerit/ chriſt9/ glo/
rificari i ſanctis.
In hoc em̃ ꝙ glori/
Ar.† ſue ficabit ſanctos glori
oſus apparebit: ſicut
quando famuli alicu
ius bene veſtiti ſunt: in hoc apparet gloria domini. Cum ve
nerit glorificari in ſanctis.i.in numeroſitate et multitu/
dine ſanctorum: cuz quibus veniet glorioſus ad iudiciũ. Pro
uerb.xiiij.d. In multitudine populi dignitas regis. Deut.
xxxiij.a. Apparuit de monte pharan: ꝛ cum eo ſanctorũ mi/
lia: in dextera eius ignea lex dilexit pplos: oẽs ſãcti i manu il/
lius ſunt. Eſa.iij.c. Dominus ad iudiciũ veniet cum ſenio/
ribus populi ſui. Prouerb.xxxj.c. Nobilis in portis vir eius:
cum ſederit cum ſenatorib9 terre. Zach.xiiij.a. Veniet domi/
nus de9 me9 oẽſqꝫ ſancti cũ eo. b Et/cũ venerit/admirabi
lis fieri i oib9/etiã minorib9. c Qui crediderũt.ſ.puuli
etſi tẽp9 opandi nõ habuerũt. Eſa.ix.b. Vocabit nomẽ ei9 ad
mirabilis. Heſter.xv.d. Valde mirabilis es dñe: et facies tua
Pſ.67. plena eſt grãx. Pſ. Mirabilis de9 i ſctis ſuis ꝛc. d Quia
creditũ eſt ꝛc. Sic cõtinua: ſi eſt admirabilis i oib9 q̃ credi
derunt: ergo et in nobis: ꝛ hoc/Quia creditũ ꝛc. Vel ali/
ter continuat ad p̃cedens ſuperi9: Quaſi ideo dabit nobis tri
bulat' requiem: Nobiſqꝫ/quia/ e Teſtimonium noſtrũ
ſup vos in die illo: id ẽ de die iudicij vẽturo: creditũ eſt
a vobis.i.crediſtis' id qd dixi vobis de die iudicij: ꝛ timuiſt':
qualis eſſet/ f Sup vos.i.ſup humanum ſenſum.q.d.plus
mihi qꝫ vobis crediſtis: vel qꝫ rationi humane.j. Timoth.
iij.d. Predicatum eſt gentib9: creditum eſt in mundo: aſſum/
ptum eſt in gloria. Vel/creditũ eſt: ita ꝙ erat/ſuper vos:
vobis dominans/nõ querentibus rationem de hoc qd teſti/
cabar vobis ꝛ p̃cipiebã ſicut nec ſeruus querit rationem de h
qd p̃cipit ei dominus ſuus. Vel/teſtimoniũ noſtrũ credi
tũ eſt in die illo.i.ꝓpter illũ diem: quia quecũqꝫ teſtificat9
ſum vobis feci: vt ſitis parati in diem illum. Vel/teſtimoni
um nr̃m in die illo/declarandũ eſt: quia tunc plene cogno/
ſcetis qd vobis teſtificat9 ſũ. g In quo etiã. Ordo ꝟbor
talis: In quo/die. i Ut dignet vos vocatione ſua
de9 noſter.i.dignos faciat vos h ꝑ gratiã q̃s vocet ad regnũ
ſuũ: in eternã ſuam gloriã: h Oram9 etiam ſemꝑ ꝓ vo/
bis.q.d.hoc oramus deum vt dignos vos faciat illa glorio/
ſa vocatione/qua dicet: Venite benedicti patris mei percipi/
te regnum ꝙ vobis p̃paratum eſt: Matth.xxv.c. Oſee.x.d.
Seminate vobis in veritate iuſticiam/nõ i falſitate/vt hypo/
crite: ꝛ metite.i.meteris fructum eterne glorie in ore miſeri/
cordie: id ẽ in illa miſericordia et dulciſſima vocatiõe: Venite
bñdicti ꝛc. Col.j.b. Grãs agẽtes deo prĩ: q̃ dignos nos fecit
in partẽ ſortis ſctõꝝ i lumie. Sap.vj.c. Dignos ſe ipa circũit
q̃rens: Vel/ g In quo.i.ꝓ cuius diei vitando ꝑiculo. h
Etiã oram9. Pro vitãdo eni ꝑiculo illi9 diei ſꝑ orãdũ ẽ. Et
etiam oramus/vt hic interim/ k Impleat oẽm volũta/
tẽ bonitatis.i.plene faciat vos velle omne bonũ. Pſ. Qui
Pſ.102. replet in bonis deſiderium ſuũ. Phil.ij.b. Operat' in vobis
velle et ꝑficere pro bona voluntate. l Et/impleat in vobis/
opus fidei.i.cõfeſſionẽ: que ꝓprie eſt opus fidei. Roma.

a gloria virtutis eius/cũm ve/
nerit glorificari in ſanctis ſu/
b is: ẽt admirabilis fieri in om/
c nibus qũi crediderunt: qꝛ crẽ
d ditum eſt teſtimõnium noſtrũ
e ſuper vos in die illo. In quõ
f etiam orãmus ſemper ꝓ vo/
g bis: vt dignẽt vos vocatione
h ſua de9 noſter: ꝛ impleãt oẽm
i voluntatem bonitatis ẽt op9
k fidei in virtũte: vt clarificẽtur
l nomẽ domini noſtri ieſu chri/
m ſti in vobis: ẽt vos in illo ſm
n grãtiam domini noſtri ieſu
o chriſti.

p Ca. II

q Rogãmus aũt vos fra/
r tres ꝑ aduẽtũ domini
s noſtri ieſu chriſti ꝛ nõ/
ſtre congregationis in ipſuz:
t vt nõ citõ moueami a vr̃o ſen

x.b. Corde credit' ad iuſticiã ꝛc. Et hoc/ m In virtute/cõ/
ſtantie.ij. Petri.j.b. Miniſtrate in fide virtutẽ.i.ſitis conſtã/
tes in fide: n Ut clarificet' nomen domini nr̃i ieſu
chriſti in vobis.i.in veſtra cõuerſione et bona vita/celebre
tur fama ꝛ honor dei. Ioh.xij.d. Pater clarifica nomen tuũ.
Venit ergo vox de
celo: et clarificaui et
iterum clarificabo.
Sed nota ꝙ nomen
domini ꝑ quoſdã ob
ſcurat'. Roma.ij.d.
Per vos nomẽ dñi
blaſphemat' inter gẽ
tes. Vel aliter: Pri/
mum refert ad cor.ſ.
voluntas ꝑfecta bo/ A
nitatis: ſecundũ ad
manũ.ſ. operatio fi/
dei: qꝛ fides ſine ope
ribus mortua eſt: Ia
cobi.ij.d. Tertiũ ad
os.ſ. clarificatio nõis domini: qd fit ꝑ p̃dicationẽ nomis ei9.
o Et vos i illo.ſ. clarificami in futuro.i.ꝑ illũ. p Scdm
gratiam dñi noſtri ieſu chriſti: nõ ſm merita noſtra/ſed
pluſqꝫ digni ſitis. Vel/ſm gratiã ꝛc.i.ſicut chriſtus homo
clarificatus eſt.ij. Cor.iij.d. Nos autẽ reuelata facie gloriaꝫ
dñi ſpeculãtes in eãdem imaginẽ transformamur a claritate i
claritatẽ tanqꝫ a dñi ſpiritu. Expoſitio Ca. II

Rogamus autẽ vos ꝛc. Adhuc hortat' eos ad tole/
rantiã paſſionũ ꝛ ꝑſeuerantiã deſtruendo impedimẽta.
Remouet ḡ impedimentũ deſperationis qd generabat'
in eis ex inepto timore quẽ habebãt ꝓpter pſeudo/dicentium
ꝙ dies iudicij inſtaret. Et qꝛ in p̃cedenti epiſtola dixerat apo
ſtolus: Nos qui viuimus/qui reſidui ſum9 ꝛc. Hoc ergo ma/
le intelligentes et timentes/ qꝛ adhuc imperfecti erãt ꝛ pauca
bona fecerant/deſperabant: ꝛ ꝓpter h apoſtolus reuocat eos
ab hoc timore: oſtendens eis ſigna quedã p̃currentia ad iudi/
ciũ. Primum ergo: diſceſſio ab imperio romano ꝛ eccleſia ro
mana: ibi: Quĩ niſi venerit diſceſſio primũ. Secũdũ
eſt ꝓmotio antichriſti: ibi: Et reuelat9 fuerit. Tertiũ eſt ꝑ
ſecutio ipſius: ibi: Qui aduerſat'. Quartũ eſt determinatio
acceſſus ad fidem/et diſceſſio a fide: ibi: Nonne retinetis
ꝛc. Quintũ eſt occulta iniq̃tas q̃ nõ reuelabit': qꝛ tũc nõ erit
pudor peccãdi etiã in hypocrit': q̃ pri9 videbant' boni: ibi: Et
nũc q̃d detineat. Sextũ ẽ interfectio ãtichriſti: ibi: Et tũc
reuelabit' ille iniqu9. Septimũ eſt miracła ꝛ ꝓdigia q̃ fa/
ciet antichriſt9 et cõplices eius: ibi: Cuius eſt aduentus
ſm operationẽ. Octauum eſt ſuberſio fere omniũ in er/
rorem: ibi: Ideo quia mittet. Ultimo his oſtẽſis redit ad
id qd intendebat docens eos gratias agere deo ꝛ firmos ma/
nere in ꝓpoſito: nec terreri ꝓpter huiuſmodi rumores: ibi:
Nos aũt debem9 ꝛc. Primo ergo rogat/adiurãs eos vt
nulla ratione credant mõ inſtare diem. q Rogam9 au/
tem vos fratres/ꝑ aduentũ dñi noſtri ieſu chriſti.i.
adiuramus vos ꝑ aduentũ eius: vel ſi vultis eſſe ſalui in aduẽ
tu ei9: r Et noſtre cõgregatiõis in ipſum/tendentes
.i.in chriſtum.i.ſi vultis eſſe in noſtra cõgregatiõe/quãdo oc/
curremus ipſi chriſto venienti ad iudicium: ſicut dictũ eſt.j.
Theſſal.iiij.d. Rapiemur cum ipſis in nubibus obuiã chri/
ſto in aera: et ſic ſemper cum domino erim9. Et ſimilit' in ẽuã
Matth.xxiiij.c. Ubicũqꝫ fuerit corp9 ꝛc. Vel/Congrega/
tionis in idipſũ.ſ.in identitate mentiũ et corporũ vnita/
te. Act.iiij.f. Multitudinis credentiũ erat cor vnuz ꝛ anima
vna: s At nõ cito moueamini: ꝑ aliqua tribulatiõe ꝑ/
ſecutorũ: vel ſuaſione pſeudo p̃dicatorum. t A veſtro ſen
ſu: id eſt ab eo qd recte ſentit'. Eccl.xix.a. Qui cito credit le/
uis eſt corde. Leuit.xxvj.f. Terrebit vos ſonitus folij volã/
tis. Iob.xv.c. Sonitus terroris ſemꝑ in auribus eius cũ pax
ſit ſemper inſidias ſuſpicat'. Eſa.vij.a. Nunciauerunt domui
dauid dicentes: requieuit ſyria ſuꝑ ephraim.i.cõfederati ſunt:
et cõmotum eſt

a ſu / neq; terreamini / neq; ꝑ ſpi
b c ritum / neq; per ſermonē / neq;
d ꝑ epiſtolā tāq; ꝑ nos miſſā: q̄/
e f ſi inſtēt dies dñi. Ne q̄s vos
g ſeducat vllo mō: Qm̄ niſi vē/
h nerit diſceſſio ꝑmū: ⁊ reuelat'
i k fuerit hō pcti / fili' ꝑditionis: q̄
l m aduerſat et extollit ſupra oē

et cōmotum eſt cor eius: ⁊ cor populi eius / ſicut mouentur li/gna ſiluarum a facie venti. Domus dauid: id eſt penitentes: ſicut dauid aliquando terrentur: quando vident hoſtes ſuos confederatos inſurgere contra ſe: mundum / carnem / diabolū: ſicut dicit in proſa: Mund' / caro / demonia diuerſa mouēt ꝓ/lia: Certāt pari fede/re pacē de terra tolle/re. Videt enī homi/ni ꝙ nō poſſit reſiſte/re: quia diabolus ei hoc ſuggerit. Et h' eſt quod dicit: Nū/ciauerunt domui da/uid dicentes: Requieuit ſyria ſuper ephraim. ſ. cōfederata ſūt et colligata contra te vitia. Per ſyriam / que ſublimis interp̄/tatur / ſignificat ſuperbia: de qua tēptat diabolus. Per ephra/im que interpretat fructifer / intelligit vbertas: tam diuitiaruꝫ mundi: ꝙ deliciarum carnis. Iſti ſunt tres hoſtes ſalomonis: Razon / adad idumeus / et hieroboam ſeru'. Item iſti ſunt la/trones ſyrie / ⁊ moab / ⁊ filiorum āmon. Propter terrorem tali/um non debemus moueri: quia nihil poſſunt. Eſa. viij. c. Ne dicatis: coniuratio: omnia enī que loquit populus iſte / eſt cō/iuratio et timorē eoꝝ ne timeatis: neq; paueatis: dominū ex/ercituum: ipſum ſanctificate / ⁊ ipſe pauor veſter / et erit vobis in ſanctificationem. Multi ſunt nimis timidi vacillātes omni vento pſuaſionis / et tribulationis / ſicut arundo. Matth. xj. a. Quid exiſtis in deſertū videre / arundinē vento agitatam? q. d. nō: q2 in deſerto clauſtri vel penitētie debet eſſe ſtabilitas: non mobilitas arundinis vt in arundineto: ⁊ in locis aquoſis: ibi enī ſunt arūdines: quia illi q̄ ſecularib' iſiſtūt inſtabiles ſūt et leues. Eph. iiij. c. Non ſimus fluctuātes ⁊ circumferamur omni vēto doctrine in nequitia hominū ⁊c. ij. Petri. ij. d. Hi ſunt fontes ſine aqua: ⁊ nebule turbinib' agitate. Dicit ergo: Vt non cito. i. de facili: moueamini: per verba. a Ne/q; terreamini: ad minas et verbera. Vel / Nō cito. i. per ali/quid quod cito trāſit: quia nihil vobis infert quod diu duret: quia ꝓpe eſt. b Neq; ꝑ ſpiritū / malignū ſub ſpecie angeli lucis: apparēs i viſiōe h' vob pſuadeat. j. Ioh. iiij. a. Probate ſpiritus vtrum ex deo ſint. Eccs. x. a. Si ſpiritus poteſtatem habentis aſcenderit ſuper te: locum tuum ne dimiſeris. Luce ix. g. Neſcitis cuius ſpiritus eſtis. c Neq; per ſermonē. alicuius pſeudo: qui per ſcripturas velit oſtendere vobis im/minere diem iudicij. Item Hiere. xxiij. c. Qui habet ſermo/nem meum loquatur ſermonem meum vere. d Neq; per epiſtolaꝫ tanq̄ per nos miſſam. i. ſub noīe meo: Pſeu/do enī nō ſolum verbo: ſed etiā ſcripto alios ſeducebant: ⁊ ſub nomine verorū apoſtolorum epiſtolas deceptorias miſerūt: quas irritat hic apoſtolus. Simile Heſter. xvj. c. Eas litte/ras quas ſub nomine noſtro direxerat / ſciatis eſſe irritas. Nō terreamini dico: quaſi ꝓ vicino periculo. e Quaſi inſtet dies domini. i. aduent' ad iudiciū. Cōtra. Iaco. v. b. Ecce iudex anī ianuā aſſiſtit. Deut. xxxij. c. Iuxta ē dies ꝑditiōis. j. Ioh. ij. c. Nouiſſima hora eſt: Soph. j. c. Iuxta eſt dies do/mini magnus: iuxta et velox nimis. Reſpōdeo: Aduētus do/mini particularis. ſ. in morte cuiuſlibet iuxta eſt: ſed aduent' dñi ad iudiciū generale nō inſtabat tunc ſicut credebant: tamē aliquādo dicit inſtare: q2 breue eſt omne tempus huius vite. Quid ꝑ ſingula: Generaliter dico vobis vno verbo. f Ne quis vos ſeducat vllo modo: ꝑdicto vel alio a ꝑdictis. Luce. xxj. b. Videte ne ſeducamini: multi enī veniēt in nomi/ne meo / dicētes: quia ego ſum: ⁊ temp' appropinquabit: no/lite ergo ire poſt illos: cum ergo videritis ꝑlia et ſeditiōes no/lite terreri: oportet ꝑmū hec fieri: ſꝫ nōdū ſtatim finis. Eph. v. b. Nemo vos ſeducat inanib' verbis. Col. ij. b. Nemo vos decipiat ꝑ philoſophiā et inanē fallaciā. Et infra. Nemo vos ſeducat volens in hūilitate et religiōe angeloꝝ q̄ nō vidit am/bulās. g Quoniam niſi venerit ⁊c. q. d. nemo vos ſe/ducat: dicens inſtare diem domini: quoniam non veniet do/minus ad iudicium: niſi venerit diſceſſio primuꝫ: vel ab obediētia romane eccleſie: vel a fide. Nota ꝙ dicit ꝙ monar/chia romani imperij diuidet in decem regna: ⁊ tunc veniet an/tichriſt'. Et inuenit hoc a Daniel. vij. f. Beſtia quarta regnū erit quartum in terra: quod maius erit omnibus regnis: et de/uorabit vniuerſam terram ⁊ conculcabit et cōminuet cornua decē. Porro cornua decē ipſius regni / decē reges erunt: ⁊ ali' conſurget poſt eos: et ipſe potentior erit prioribus: ⁊ tres re/ges humiliabit ⁊ ſer/mones cōtra excelſū loquet. Et exponit ꝙ beſtia quarta ē re/gnum romanoꝝ: qđ maius fuit omnibus alijs regnis: perſarum / grecorū / ſiue ma/cedonum. Decem cornua ſunt decem reges / vt dicit angelus: in quo diuidet regnum romanorum. Paruum autem cornu erit regnum antichriſti: qđ in principio erit paruum: Tres re/ges quos deuincet ſunt reges egypti ⁊ libye et ethiopie. Alij aūt ſeptē hoc viſo ſubmittēt ſe eius imperio. De hoc videt in Apocal. xvij. c. Decē cornua q̄ vidiſti decē reges ſunt. Item in nouiſſimis erit diſceſſio ab obediētia et fide romane eccle/ſie. Vnde habet in ſcriptis cuiuſdam ſancte mulieris: cui mul/ta reuelata ſunt / ꝙ omnes eccleſie diſcedent a fide ꝓter quin/q; in quibus ſūt quinq; patriarchatus. Vnde. j. Timoth. iiij. a. Spiritus manifeſte dicit: quia in nouiſſimis tēporibus di/ſcedent quidā a fide attendentes ſpiritib' erroris. ij. Timoth. iij. a. Hoc autem ſcito ꝙ in nouiſſimis dieb' erunt tēpora pe/riculoſa ⁊c. Et notandū: ꝙ ē multiplex diſceſſio. Localis. Vn/de Act. xv. g. Facta eſt diſceſſio inter eos: ita vt diſcederent ab inuicē. Itē ſchiſmatis. j. Corinth. j. b. Idipſū dicatis om/nes: et non ſint i vobis ſchiſmata. Itē eſt diſceſſio hereſeos. j. Timoth. iiij. a. In nouiſſimis temporibus diſcedent quidaꝫ a fide. Item / inobedientie. Roma. x. c. Non omnes obediūt euangelio. Item / timoris. ij. Timoth. iiij. c. Omēs me dere/liquerunt / non illis imputetur. Item / ſuperbie: que ſignifica/ta eſt: Ioh. vj. f. Durus eſt hic ſermo / quis poteſt eum audi/re? Ita dicunt ſuperbi: dura eſt iſta dominatio: ſicut. iij. Re/gū. xij. a. Item eſt diſceſſio mētalis que maxime modo viget in noſtris temporibus. Prouerb. xxiij. a. Comede ⁊ bibe di/cet tibi: ⁊ mens eius nō eſt tecum: ſi datur legatis cibus nō af/fectus. h Et reuelatus fuerit. i. manifeſtatus. i Ho/mo peccati: antonomaſice vel in deſignatione eſſentie. i. valde peccator. Vel vulgariter dicit: iſte eſt homo meus: id eſt ſeruus meus. Eodeꝫ modo / homo peccati. i. totus ſeruus peccati. Et dicit: Reuelatus: quaſi qui ſe pri' velabit vt hy/pocrita. Iob. xxxiiij. d. Qui regnare facit hypocritam ꝓpter peccata populi. Et in hoc tangit ſecundū ſignū: quia. ſ. primo occulte veniet: deinde manifeſte. Vnde Dañ. vij. c. Conſide/rabam cornua: et ecce cornu aliud paruuluꝫ ortū eſt de medio eorum: ⁊ tria de cornibus primis euulſa ſūt a facie eius. Ecce ꝙ hic dicit / Reuelat' filius ꝑditionis: id eſt diaboli per quem perditio venit in mundū. Vel / Filius perditionis: id eſt perditus. i. damnatus / vel quia perdet ſpiritu oris dñi. Iob. xxj. d. In diem perditionis ſeruat malus: ⁊ ad diem fu/roris ducetur. Prouer. xvj. a. Vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus / impium quoq; ad diem malum. Vel Filius perditionis: quia multos ꝑdet ⁊ corporaliter ⁊ ſpi/ritualiter. Dañ. viij. g. Interficiet robuſtos et populum ſan/ctorum ſm voluntatem ſuam vt diriget dolus in manu eius. Geñ. xlix. c. Fiat dan coluber in via: ceraſtes in ſemita ⁊c. Et exponit de antichriſto. Scđm Damaſ. q2 hō ex forma ade/geſtatus: et ſuſcipit omnem actum ſathane: Ecce duplex ex/poſitio: actiua ⁊ paſſiua: in hac auctoritate Damaſ. notatur. k Qui aduerſatur ⁊c. Ecce tertiū ſignū. Qui aduer/ſat et extollitur ſupra omne quod dicit deus: Vel veneratur: vt ipſe in templo dei ſedeat vt deus demonſtrans ſeipſum: quoniam eſt deus. Aduerſatur: id eſt aduerſabit chriſto et membris eius. l Et extollitur: id eſt extolle/tur: id efferet ſe. m Supra omne quod dicitur deus / verbo: aut colit / obſequio: Vel / quod dicit deus: vel falſa

Marginalia, left: Eſa. vij. a. / Eſa. vij. b. — 3. Reg. xj. / [illegible]

Marginalia, right: 27. q. 1. c. ſciendū / Al. toiſenſio — Multiplex diſceſſio

a quod dicit deus/aūt qḋ coli
b tur:itā vt in tēplo dei ſedeat:
c
d oſtēdēs ſe tanq̄ ſit deꝰ. Nō
e nē retinetis/ꝙ cū adhuc eēm
apud vos:hec dicebam vo
f bis. Et nūc quid detineat ſci
g
h tis vt reueletꝛ in ſuo tpe. Nā
i
myſteriū iā opaꝛ iniquitatis
k tm̄ vt qui tenet nūc teneat/do
l
m nēc de medio fiat. Et tūc re
n
o uelabitꝛ ille iniquꝰ quē dn̄s ie
p
q ſus interficiet ſpiritū oris ſui:
r et deſtrūet illuſtratiōne aduē
s
t tus ſui eum. Cuius eſt aduē

ꝗ opiniōe/vt dij gētiū:vel bn̄ficij grā/vt ſcti. a Aut qḋ coliꝛ:vt deus trinitas. Dan̄.xj.f. Eleuabitꝛ et magnificabitꝛ aduerſus omnē deū:ꝛ aduerſus deum deorum loqueꝛ magnifica. Et infra. Deum patrē ſuorū nō reputabit:ꝛ erit in cōcupiſcentijs feminarum:nec quēq̄ deoꝝ curabit:quia aduerſus vniuerſa cōſurget:deum autē maozim in loco ſuo venerabitꝛ.i.habitaculū fortitudinis eoꝝ.i.caſtella ꝛ munitiōes habebit ꝓ deo/ b Iſta.i.intātū extolleꝛ. c At

B in tēplo dei ſedeat: in eccleſia vel in tēplo a romanis deſtructo:qḋ iudei tunc reedificabunt. Naſceꝛ autē antichriſtus in babylone de tribu dan. Iuxta quod iacob ait. Fiat dan coluber ī via ꝛc̄.et cum venerit hieroſolymā/circūcidet ſe dicens iudeis:ego ſū chriſtꝰ vob ꝓmiſſus:tunc

Isa.11.a. cōfluēt ad eū oēs iudei:ꝛ reedificabūt tēplū a romanis deſtructū:ſedebitq̄ ibi dicēs ſe eſſe deū. Diciꝛ etiā ꝙ tūc exibūt de mōtibꝰ caſpijs ꝛ veniēt ad eū innūerabiles. Iob.xxj.d. Dulcꝭ fuit glaries cocyti et pꝰ ſe oēs hoīes trahet ꝛ an̄ ſe inumerabiles. Mat.xxiiij.b. Cū videritꝭ abomiationē deſolatiōiſ q̄ dicta ē a daniele ꝓpheta:ſtātē ī loco ſuo q̄ legit intelligat: Dan̄.ix.g. Erit ī tēplo abomiatio deſolatiōis. Damaſ. In tēplo dei:nō vero dic̄:ſꝫ veteri iudaico/nō eñ nob:ſꝫ iudeis veniet. Itē Dan̄.xj.g. Figet tabnaculū ſuū apeduo vltra maria ſup mōtē īclytū:hec ē villa q̄dā dicta emaus/ſiue nicopolis. Luc̄.vltꝭ.b. Diſtat aūt a mōte oliueti ꝑ tria milliaria:ibi ꝑmo faciet ſe adorari. Alia littera: In tēplo dei.i.dicet ſe cū ſuis eē tēplū dei.i.eccliā:ſic diciꝛ: Sede ī amicū.i.vt amicꝰ. d Oſtendēs ſe tanq̄ ſit deꝰ. Ipſe eñ dicet ſe eſſe deū et meſſiā ꝓmiſſū. Multi horrēt hodie iſta verba de antichriſto:ꝛ tn̄ ſūt ipſi antichriſti/efferētes ſe ſupra deū. Bern̄. Horret humanus auditus verbū malignū:vtinā abhorreat ſimiliter cogitatū ꝛ actum. Dico eniꝫ vobis/ꝙ nō ille tm̄:ſed omnis ſuperbus extolliꝛ ſupra deum. Vult eñ deus fieri volūtatem ſuā:et ſuperbus vult fieri ſuā:iam videꝛ equalitas:ſed vide ꝓportionē male congruam. Deus eñ in his que ratio approbat ſuam vult fieri voluntatē:ſuperbus nō/et cum ratione ꝛ cōtra rationem. Ezech.xxviij.b. Eleuatum eſt cor tuum ꝛ dixiſti:deus ego ſum.i. potēs ſicut deus:ita dicit ſuperbus:ꝛ in cathedra dei ſedi/ī corde maris:id eſt ſapiēs doctor ſū:cū ſis hō ꝛ nō deꝰ:ꝛ dediſti cor tuū ſic cor dei. Ecce ſapiētior es tu daniele:oīe ſecretū nō eſt abſcōditū a te. e Nōne retinetis ꝛc̄.q.d.ita debetꝭ credere ſic ſcribo vob:qꝛ olim idē vob dixi:Et h̄ eſt qḋ dicit: Nōne retinetis ꝙ cū eſſem apud vos hec dicebaꝫ.i.hec eadē que dico modo de aduētu antichriſti et de die iudicij. Et hoc eſt contra magiſtros qui vna die dicunt vnum:ꝛ altera die dicunt oppoſitum. Luce.vltꝭ.f. Hec ſunt verba que etiam locutus ſum ad vos cum adhuc eſſem vobiſcum.q.d. ego non muto ſententiam meā ita cito: Mors eñ intercedens nō mutauit eius ſententias:ſed modo vna prebenda mutat oppoſitionem. Hoc eſt quod dicitur hic: Hec dicebam vobis: eſt contra malos doctores:illud autem qḋ ꝑdixit: Nōne retinetis ꝛc̄.eſt contra malos ſcholares :qui nō curant repetere vel retinere quod audiunt. Eccī. xxj.c. Cor fatui quaſi vas confractum:omnē ſapientiam nō retinebit. Bene retinet homo vnam ſtulticiā ꝛ vnā fabulam:ſed non vnū ſermonem vel lectioneꝫ:ſicut cribrum quod feces retinet ꝛ puluerem ſiue furfurem:ſed farinam delicatam non retinet. Vnde. Eccī. xxvij.a. Sicut in percuſſura cribri remanebit puluis/groſſus ſcilicet:ſic aporia hominis in cogitatu illius.i.vanitas mundi et voluptas que aporiāt hominem ſpiritualiter. Vnde manent in memoria:ſicut puluis groſſus manet in cribro: f Et nunc:quaſi hoc retinetis: et etiam/quid nunc detinet/antichriſtū:id eſt que ſit cauſa dilationis eius. g Scitis: ſcilicet ꝙ nondum eſt diſceſſio. Detineat dico/ita tamen h Vt reueletur in ſuo tempore: id eſt ſibi congruo: vel a

deo diffinito tempus congruum ſue malitie adimplende.erit diſceſſio ab obedientia et fide eccleſie romane:cum iam plenitudo gentium pro parte intrauerit: Roma.xj.c. Cum refriguerit charitas multorū: Matth.xxiiij.b. Similiter tempus diaboli et tempus diſcordie ꝛ ſchiſmatꝭ. Eccī.xij.d. Si inuerit tempus non ſatiabitꝛ ſanguine:etſi incurrerint tibi mala/inuenies eū illic priorem. Luce.xxij.f. Hec eſt hora veſtra et poteſtas tenebrarum. i Nam myſterium ꝛc̄. Dico ꝙ reuelabitꝛ ī tēpore ſuo: qḋ probat a minori. Nam iam/in tempore nō ſuo/myſterium iniquitatis: id eſt iniquitas occulta/operaꝛ.q.d. iaꝫ incipit malicia antichriſti:id eſt mēbrorū eiꝰ:ſed latet ſub nomine pietatis palliata:quia volūt haberi miniſtri chriſti cum ſint pſeudo.j. Ioh.iiij.a. Omnis ſpiritus q̄ ſoluit ieſum/ex deo non eſt:ꝛ hic eſt antichriſtus de quo audiſtis:quoniā veniet:et nūc iam in mundo eſt.j. Ioh.ij.c. Nouiſſima hora eſt:ꝛ ſicut audiſtis quoniam antichriſtus venit:nunc antichriſti multi facti ſūt:vnde et ſcimꝰ quia nouiſſima hora eſt. Damaſ. Qui non cōfitetur filiū dei veniſſe in carnem et eſſe deum perfectum et hominē verum ꝓprie et precipue:antichriſtus dicitur qui in conſummatiōe ſeculi veniet. Vel ita: Vere reuelabitꝛ: Nam/diabolus/iam operaꝛ myſterium iniquitatis:id eſt perſecutionem ſanctorum ꝑ neronem:que eſt myſterium:id eſt ſignificatio illius vltime perſecutionis antichriſti: k Tm̄:hoc ſuper eſt agendum:vel hoc neceſſe eſt agere/ l Vt qui tenet nūc/fidem:teneat/firmiter/perſeueranter in confeſſione fidei. m Donec de medio fiat.i.vſq̄ ad morteꝫ cōſtans ſit. Heb.x.d. Teneamus ſpei noſtre confeſſionem indeclinabilē. Vel/Donec de medio fiat: id eſt donec moriatur antichriſtus. Mos eñ eſt grecorū ſic loqui:Factus ē de medio:id eſt mortuus eſt vel remotus. Col.ij.c. Ipſum tulit de medio affigens illud cruci. Glo.i.de cōmuni/vt nullꝰ illū timeret. Vel/De medio fiat:id ē donec occidaꝛ a chriſto/educto igne de medio ipſius:id ē de corde. Ezech.xxviij.e. Producam ergo ignem ḋ medio tui:qui comedat te. Hoc modo forte interficietur ab ore chriſti:id eſt ſubito igne. Vel Donec de medio:regum aliorū:fiat/antichriſtus: id eſt appareat. Dan̄.vij.c. Cornu aliud paruulum ortum ē de medio eorū. Vel/Donec de medio fiat:id eſt terminus vite eius abbreuietur:ꝛ ſic de medio eius fiat finis. Prouerb.x.d. Anni impiorum breuiabunꝛ. Pſ. Viri ſanguinum et doloſi Ps.54.
non dimidiabunt dies ſuos. Matth.xxiiij.b. Erit tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi vſq̄ modo neq̄ fiet:ꝛ niſi breuiati fuiſſent dies illi nō fieret ſalua oīs caro:ſed propter electos breuiabunꝛ dies illi. n Et tunc: ſcilicet quando fiet de medio:id eſt quando mortuus erit. o Reuelabitꝛ ille iniquus:id eſt tunc apparebit fuiſſe iniquus ꝛ nō verus:quia occidetur a chriſto. Vnde ſubdit: p Quē dominus ieſus interficiet ꝛc̄. Vel/reuelabitꝛ:malicia eius ab enoch et helia:ſed maxime a fidelibus poſt mortem eius. Apocal.xj.de enoch et helia. Iob.xx.d. Reuelabunt celi iniquitatem eius ꝛ terra conſurget aduerſus eū. q Spiritu oris ſui:id eſt verbo ſuo ꝛ precepto/ſiue per ſe ſiue per michaelē. Eſa.xj.a. Spiritu labiorū ſuorū interficiet impiū. Dan̄.xj.f. Dirigeꝛ donec cōpleatur iracūdia. ꝫ.j. Theſſal.v.a. Repentinus ſuperueniet interitus. Glo.poſtea interficietur antichriſtus a michaele. r Et deſtruet: cum:id eſt antichriſtum cum membris ſuis plene deſtruet: quaſi damnabit dicens: Ite maledicti in ignem eternuꝫ: Matth.xxv.d. s Illuſtratione aduentus ſui:id eſt ī claro aduētu ſuo. Damaſ. Et maledicet ꝑſentia ſupapparitiōis ſue. Item Damaſ. Veniet dominus de celo quemadmodum viderūt eum euntem in celum/cum gloria ꝛ virtute et interficiet hominem iniquitatis. t Cuius/antichriſti/aduētus eſt ſm operationem ſathane

ꝗ rationem ſathane

o(?) tus ſm operationem ſathane
a b in ōni virtute et ſignis ⁊ prō
c d digijs mēdācibus: et in om-
e ni ſeductione iniquitatis his
f qui pereunt: eō ꝙ charitatem
veritatis non receperūt vt ſal
g uī fierēt. Ideo mittet illis de⁹
h i operātionem errōris vt crē-
k l dant mendacio: vt iūdicent
m n ōmnes qui non crediderunt

o veritati/ ſed cōnſenſerunt ini-
p quitati. Nōs autem debem⁹
gratias agere deo ſemper ꝓ
q vōbis fratres dilecti a deo: ꝙ
r s ēlegerit vos deus pꝛimitiās i
t ſālutem in ſanctificātione ſpi
v x ritus ēt fide veritatis: in qua
y z et vōcauit vos per euangeli-
ƀ um noſtrum in ācquiſitionē
glīe domini noſtri ieſu chꝛi-

ꝗ rationē ſathane: ꝗ eū poſſidebit ⁊ inſtigabit ad omne ma-
lum: ⁊ cooperabit: Damaſcen⁹. Pꝛeſciēs deus iniquitatē fu-
ture voluntatis eius concedet cohabitare diabolum. a In
omni virtute: humane poteſtatis. i. diuitiaꝝ. Vel / in om-
ni virtute: q: ſimulabit iuſticiā in pꝛincipio. Unde Dama-
ſcen⁹. Educat occl̄te
repēte eleuat ſe ⁊ im
perat: ⁊ in pꝛimoꝛ-
diis tyrānidis ſue ſi-
mulat iuſticiam: cū
autem dominatoꝛ fa
ctus fuerit / perſequi
tur eccleſiā. b Et
ſignis / minoꝛib⁹. c
Et ꝓdigijs: maio
rib⁹. d Medacib⁹
vel / mendacij / ſm
Damaſ. q: phanta-
ſtica erunt miracula
eius: vel quia ad mē
dacium trahunt / ſi q̄
vera ſunt. Math. xxiiij. b. Tunc ſi quis vobis dixerit: ecce
hic eſt chꝛiſtus: aut illic: nolite credere: ſurgent pſeudo chꝛi-
ſti ⁊ pſeudo ꝓphete et dabunt ſigna magna ⁊ ꝓdigia: ita vt
in errorem inducant ſi fieri poteſt etiam electi. Apocal. xiij. c.
Et fecit ſigna magna vt etiam ignē faceret de celo deſcēdere
in terram. Inutilia enim ſigna faciet: chꝛiſtus autem tm̄ fecit
vtilia: vt dicit Chꝛyſ. e Et / erit aduentus eius / in omni
ſeductione iniquitatis his q̄ pereunt. i. minis ⁊ blan-
ditijs ⁊ omnibus alijs modis ſeducet eos q̄ perditioni deditī
ſūt. Damaſ. Eos qui imbecillē et inconſtantem baſem mētis
habent / ſeducet et apoſtatare faciet. Apocal. xiij. c. Seducet
habitantes terram ꝓpter ſigna que data ſunt illi facere in cō-
ſpectu beſtie / dicēs habitātib⁹ ī trā vt faciāt imaginē beſtie. i.
beſtialiter viuant. Et infra: Datū eſt illi vt daret ſpiritū ima-
gini beſtie / ⁊ vt loquat imago beſtie. In libꝛo clemētis habet
ſatis de hoc. Et dicit: His qui pereunt / eſt opertum: f
Eo / id ē ideo / ꝙ charitatē veritatis nō receperunt vt
ſalui fierēt. i. q: nō crediderūt aduentū chꝛiſti: qui eſt veri-
tas omia ꝓmiſſa et figuras complens: charitas ꝓ ſalute om-
nium moꝛiens. Damaſ. Pro eo ꝙ amorē non receperunt ad
hoc vt ſaluarent ipſi. Joh. v. g. Ego veni ī noīe patris mei ⁊
nō ſuſcepiſtis me: ſi alius venerit ī nomīe ſuo / illū accipietis.
Nota ꝙ dicit amorē veritatis: Multi eñ hodie habent odio
veritatem / ⁊ diligunt vanitatem. Amos. v. c. Odio habuerūt
coꝛripiētem in poꝛta: ⁊ loquentē perfecte abominati ſūt. Eſa.
lix. c. Coꝛruit veritas in platea: ⁊ equitas non potuit ingredi.
Pſ. 4. Pſ. Filij hominū viri indyti: vſquequo ignominioſe diligit
vanitatem: alia littera. g Ideo: q: non receperunt veri-
tatem. h Mittet illis deus. i. iuſto iudicio ſuo venire ꝑ-
mittet / i Operationē erroꝛis. i. antichꝛiſtū / q̄ alios trahet
ad errorē. Nō dicit ſꝫ operatorē operationē vt expꝛſſi⁹ loquat: ⁊ ē
emphaſis: vt dauus eſt ipſum ſcelus. Glo. i. eum qui eſt ipſa
malicia: quia eſt pater oīs malicie et iniqtatis. Et dicit / mit-
tet: iuſte ꝑmittendo. Apocal. vlt. c. Qui in ſoꝛdibus eſt ſoꝛ-
deſcat adhuc. Joſue. xj. d. Domini ſententia fuerat vt indu-
rarent coꝛda eoꝛum et pugnarent cōtra iſrael: ⁊ non mererent
vllam clementiam. iij. Reg. xij. d. Nō acquieuit rex populo
qm̄ auerſatus fuerat eum dominus. Ro. j. d. Propter quod
tradidit illos de⁹ in repꝛobū ſenſū vt facerent ea q̄ non conue-
niunt ⁊c̄. k Erroꝛis. Roma. j. c. Euanuerunt in cogita-
tionib⁹ ſuis: ⁊ obſcuratū eſt coꝛ eoꝝ. Eph. iiij. d. Sic ⁊ gentes
ambulāt ī vanitate ſenſus ſui: tenebꝛis obſcuratū habētes itelle
ctū alienati ꝑ errorē a vita dei ꝑ igrantiā q̄ ē ī illis ꝓpt cecita-
tē coꝛdis illoꝛum. l Ut credant mendacio: q. ſ. anti-
chꝛiſt⁹ ſit deus. m Ut iudicent. i. damnent: n Oēs qui
nō crediderūt veritati. i. chꝛiſto q̄ ē veritas. Joh. xiiij. a.
o Sed conſenſerūt iniqtati: id ē antichꝛiſto: q̄ emphati-
tice dicit iniquitas. Vel / conſenſerūt iniquitati: alioꝛū.
Roma. j. d. Digni ſunt moꝛte nō ſolum qui faciunt ea: ſed eti-
am qui cōſentiunt facientib⁹: Damaſcen⁹. Propterea mittet
eis deus afflictionez erroꝛis / ad credendum eos mēdacio: vt
iudicentur omnes qui non crediderunt veritati: ⁊ acceptaue-
runt iīuſticiam. p Nos autē debemus gratias age-
re ⁊c̄. Ecce hic gratias agit apoſtolus de hoc ꝙ vocatus fu-
it: ⁊ iſti ſimiliter in tē
poꝛe apto: et non in
tempoꝛe antichꝛiſti.
Unde dicit: Nos
autem debemus
grās agere deo
ſemper: id eſt cer-
tis hoꝛis. q Pro
vobis fratres. i.
pꝛo bonis vobis col
lat. j. Theſſal. iij. c. B
Quā eñ gratiarum
actionem poſſumus
deo exhibere ꝓ vo-
bis in omni gaudio
quo gaudemus pro-
pter vos. Debem⁹ dico gratias agere deo. r Q: elegerit
vos deus: me. ſ. ⁊ vos: s Pꝛimitias: id eſt pꝛimitiuā ec-
cleſiam: vt non eſſemus in illo periculoſo tempoꝛe antichꝛiſti.
Nō hoc timuit apoſtolus pꝛo ſe: ſed pꝛo īfirmis. Amos. v. e.
Ue deſiderantibus diem domini: ad quid eaꝫ vobis: Elegit
dico per gratiam. t In ſalutem: eterne gloꝛie: quia gra-
tiam ⁊ gloꝛiā dabit dominus. Vel elegit vos apoſtolus: Pꝛi- Pſ. 83.
mitias omnium credentium. i. pꝛiuſq̄ alios / vel potioꝛes q̄
alios: ſicut pꝛimitie erant de potioꝛibus. Roma. viij. d. Sed
et noſipſi pꝛimitias ſpiritus habentes intra nos gemimus
adoptionē filioꝛū dei: expectantes redemptionē coꝛpoꝛis no
ſtri: in ſalutem alioꝛum. Elegit dico nos et vos. v In ſan-
ctificatione ſpiritus: quia ꝑ ſpiritumſanctū ſanctos nos
fecit in baptiſmo. Vel / Elegit / in ſalutem: gratie que ſalus eſt:
In ſanctificatiōe ſpirit⁹: q: ſicut Ecci. xxx. c. Salus ani-
me in ſanctitate iuſticie. j. Theſſal. iiij. a. Hec eſt volūtas dei
ſanctificatio veſtra. x Et fide veritatis. i. qua creditur
veritas. Fides antichꝛiſti erit falſitatis: Unde dicitur pſeu-
do chꝛiſtus. i. falſus chꝛiſt⁹. Nota ꝙ duo dicit: Sāctificatio-
nem et fidem: q: ſicut ſanctificat affectum ꝑ charitatem ⁊ illu
minat intellectum ꝑ fidem. Et nota ꝙ dicit: ſanctificatio-
ne ſpiritus: nō dicit carnis. Hypocrite eñ nō ſunt ſancti in
ſpiritu: ſed carnis ſanctificationez habent exterius: ⁊ ſimiliter
iudei. Heb. ix. d. Cinis vitule aſperſus / inquinatos ſāctificat
ad emundationem carnis. Et fide veritatis. Fides eſt cū
fit quod dicit: quia fides ſine operib⁹ moꝛtua eſt: Jaco. ij. d.
y In qua / fide / z Et vocauit vos: ſicut alios / a Per
euāgeliū noſtrū. q. d. ego fui pꝛeco dñi ad vocandū vos ꝑ
tubam euangelij. j. Coꝛinth. iiij. d. Per euangelium ego vos
genui. Exo. iij. a. Cernēs dominus ꝙ pergeret moyſes ad vi-
dendum / vocauit eum de medio rubi. i. illos dominus vocat
qui ſe ꝑparant ad videndū. Vocauit dico / b In acquiſi-
tionem gloꝛie domini noſtri ieſu chꝛiſti. i. vt ꝑ fidem
acquiratis gloꝛiam quā habet chꝛiſtus. Multi eñ acquiſito-
res ſunt gloꝛie mundi / nō chꝛiſti: ⁊ tñ nūq̄ obtinent gloꝛia mū-
di. Baruch. iij. b. Non eſt finis acquiſitionis eoꝛum / qui ar-
gentum fabꝛicant. i. diuina eloquia tractant: ⁊ ſolliciti ſunt vt
placeant. ſ. auditoꝛib⁹: ⁊ nō eſt inuentio operum illoꝝ: quia fi-
cus ſunt folia habentes et non fructum. Et nota ꝙ gloꝛia eter
na eſt fructus vocatiōis. Roma. viij. f. Quos vocauit / hos et
iuſtificauit: ⁊ q̄s iuſtificauit / hos ⁊ magnificauit. Eph. j. d. Ut
ſciatis q̄ ſit ſpes vocatiōis ei⁹ et q̄ diuitie glīe hereditat ei⁹.
Poſt vocationez ſubdit glīa ſic hic. In acquiſitionē glīe
dñi noſtri ieſu chꝛiſti. j. Theſſal. v. b. Nō poſuit nos de⁹
in iram: ſed in acquiſitionem ſalutis ꝑ dominū noſtrum ieſum
chꝛiſtum. Vel / In acquiſitionem gloꝛie dñi. i. dño acq-
ratis gloꝛiam. i. multitudinem cōuerſoꝛum: q: in multitudine
populi dignitas regis: Prouerb. xiiij. d. Vel laudē acquira-
tis ei: non vobis. Pſ. Non nobis domine non nobis: ſed ⁊c̄. Pſ. 113.

a b ſti. Itaq̄ꝫ fratres ſtāte ⁊ tēne-
c d te traditiones quas didiciſtis
e f ſiue ꝑ ſermonem/ ſiue per epi-
g ſtolam noſtrā. Ipſe aūtē do-
minus noſter ieſus chriſtus ⁊
h deus ⁊ pater noſter q̄ui dile-
i xit nos ⁊ dedit cōſolationem
k eternā ⁊ ſpēm bonam in gra-
l tia/ exhortet̄ corda veſtra ⁊ cō
m n firmēt in omni opere ⁊ ſermō-
ne bono. ¶ Ca. III
o p q r D E cetero fr̄es orate ꝓ
nob: vt ſmō dei currat
s t et clarificet̄ ſic̄ ⁊ apō vos ⁊ vt
v x liberemur ab īportunis ⁊ mal̄

¶ a ¶ Itaqꝫ fratres: quaſi q: hec bona ſunt vobis ⁊ temporis
oportunitas: q: nō inſtat dies dn̄i ſicut credebatis. b ¶ Sta-
te: nō cadatis ꝑ deſperationē. j. Corinth. x. c. Qui ſtat videat
ne cadat. Uel/ State/ ꝑ fidē. c ¶ Et tenete/ in manu ꝑ ope-
ratione. Hec duo dicunt̄. j. Corinth. xvj. c. State in fide: viri
liter agite. d ¶ Traditiones quas di
diciſtis/ a nobis. q. d. nō dico vobis no-
ua: ſed ea q̄ olim dixi: ⁊ didici a deo. j. Co
rinth. xj. c. Ego em̄ accepi a dn̄o qd̄ ⁊ tra-
didi vobis. Cōtra hoīes traditiones ſuas
adinuenerūt: ⁊ ideo ſemꝑ noua p̄cepta fa-
ciūt. Col. ij. b. Ne q̄s decipiat vos ꝑ phi-
loſophiā et inanē fallaciā ſm̄ traditiones
hoīm. j. Petri. j. d. Redēpti eſtis de va-
na veſtra ꝯuerſatione paterne traditiōis.
Matth. xv. a. Irritū feciſtis mandatum
dei ꝓpter traditiones veſtras. e ¶ Siue
ꝑ ſermonē: me p̄ſente: f ¶ Siue per
ep̄lam noſtrā/ me abſente. g ¶ Ipſe
A aute ⁊c. Supra monuit eos: hic orat ꝓ
eis deū vt adiuuet eos ⁊ ꝑficiat qd̄ nō poſ
ſunt. h ¶ Qui dilexit nos ⁊ dedit cō
ſolationē eternā: ⁊ ex dilectione nobis
in cōſolationē filiū ſuū tradidit: cōtra mi-
ſeriā huiꝰ ſeculi. Gal. ij. d. Qui dilexit me
et tradidit ſeipſum ꝓ me. Eph. v. c. Chri-
ſtus dilexit eccleſiam ⁊ ſemetipſum tradidit ꝓ ea. Ioh. iij. b.
Sic deus dilexit mūdum vt filiū ſuū vnigenitum daret. Ro-
ma. viij. f. Qui ꝓprio filio ſuo non pepercit: ſed ꝓ nobis oībus
tradidit illū: quō cū illo nō oīa nobis donauit? Omia pecca-
ta cōdonauit: oīa bona eterna dāda ꝓmiſit. Et in hoc eſt du-
plex: ⁊ ideo dicit duo: i ¶ Cōſolationē eternam: q: bona
eterna ꝓmittit. k ¶ Et ſpem bonam in gr̄a: qua peccata
dimittit. Sic ergo dādo filiū oīa dedit: gratiā in p̄ſenti et glo-
riā in futuro. Uł/ Cōſolationē eternā: in peregrinatione.
Et ſpem bonā: in morte. Et nota ꝙ dicit/ eternā: nō tem-
poralem: quā multi querunt. Luce. vj. d. Ue vobis diuitibus
q̄ habetis cōſolationē veſtrā hic. Ecōtra dicit̄ de bona cōſola
tione. ij. Corinth. j. a. Qui cōſolat̄ nos in omni tribulatiōe no
ſtra. Eſa. vlt. d. Quō cui mater blandiatur: ſic ego cōſolabor
vos. Itē nota ꝙ dicit/ ſpem bonā: q: eſt mala ſpes: vt alie-
ne mortis ꝑ p̄benda eiꝰ: ſicut canis deſiderat vt occidat̄ por-
cus ꝓpter hoc q: ſperat habere veſicā. Cato. In mortē alteriꝰ
tu tibi ſpē ponere noli. Ipſe inquā q̄ iā tot bona fecit/ l ¶ Ex-
hortet̄ corda veſtra. i. volūtates ſꝑ ad meliꝰ excitet. Ho-
mo em̄ fruſtra loquit̄ ad aures/ niſi deus cordi predicet. Ps̄.
Ps̄. 84. Audiā quid loquat̄ in me dn̄s deus. Oſee. ij. d. Ducā eam in
ſolitudinē ⁊ loquar ad cor eius. m ¶ Et confirmet in om-
ni opere. Phil. j. a. Qui cepit in vobis opus bonum: ip-
ſe perficiet vſqꝫ in diem ieſu chriſti. n ¶ Et ſermone bono.
Eccl̄i. xviij. b. Nōne ardorē refrigerabit ros: ſic ⁊ verbū meliꝰ
q̄ datum. Quidā ſemꝑ dure loquunt̄ et tn̄ molliter agunt: cū
ecōtra deberēt facere. Eccl̄i. vj. a. Uerbum dulce multiplicat
Ps̄. 9. amicos ⁊ mitigat inimicos. Ecōtra in Ps̄. Quorū os male-
dictione et amaritudine plenū eſt. Et nota ꝙ hic petit eis tria
bona. Uolūtatem bonā: ibi: Corda v̄ra: Operationē firmā:
ibi: Cōfirmet in oī bono. Et oportunū ſermonē: ibi: In
ſermone bono. Hec ſufficiūt. Et nota ꝙ ab iſto loco ſumit̄
qd̄ dicit̄ in abſolutione. Et cōſeruet ⁊ confirmet in omni opere
bono. ¶ Expoſitio Ca. III

D De cetero ⁊c. Incipit ſecunda pars epiſtole de mo-
rali inſtructione. Et primo rogat vt orent pro ſe ⁊ of-
ficio ſuo: vt ſermo ⁊ p̄dicatio ſua ꝓficiat: ⁊ vt ipſe li-
beret̄ ab inimicis ſuis. In ſecunda parte confortat eos dicēs
ſe cōfidere de eis: vt ſic animet eos ad bonū: et orat ꝓ eis: ibi:
Fidelis deus ⁊c. Tertio monet eos vt nō cōicent/ ſed ſub
trahant ſe ab inordinate ambulantibꝰ: ibi: Denūciamꝰ au-
tem vobis ⁊c. Quarto inuitat eos ad viuendū de ꝓprio la
bore exemplo ſui et p̄cepto: ibi: Ipſi em̄ ſcitis. Quinto in-
terdicit nō laborantibꝰ accipere ſumptꝰ ab alijs: ibi: Nam et
cum eſſemus. Sexto de ocio ⁊ curioſitate eos rep̄hendit:
ibi: Audiuimus em̄. Septimo ad beneficientiā eos inui-
tat: ibi: Uos aūt fratres. Octauo quō ſe debeāt habere er
ga inobediētes: q: excōicare debēt eū ꝓ vitio: diligere autē
ꝓ natura: ibi: Qd̄ ſi quis nō obedierit. Ultimo orat pro
eis ⁊ ſalutat: ibi: Ipſe autē dn̄s: Dicit
ergo: o ¶ De cetero. i. ꝓpter p̄dicta ad
que monui vos: rogo vos/ O p ¶ Fr̄es
orate pro nobis. Ecce humilitas apo
ſtoli: q̄ tm̄ cōfidebat de oratione etiā mi-
norū. Similit̄. Col. iiij. a. Orātes ſimul
ꝓ nobis vt deus aperiat nobis oſtiū ſer-
monis ad loquēdū myſterium chriſti. q
¶ Ut ſermo dei. i. euāgeliū qd̄ vobis de
us dedit: vł qd̄ de deo agit. r ¶ Currat/
ſine impedimēto ad oēs gētes/ vt libēter
audiat̄: hoc ꝑtinet ad officiū. s ¶ Et cla-
rificet̄. i. intelligibilis fiat hoīb9 q̄ntū
ad intellectū/ cōtra inuolutores verbor̄.
Eccl̄i. iiij. c. Ne abſcōdas ſapiam in de-
core eius. Itē Prouerb. xiiij. a. Doctri-
na prudentiū facilis. Ex hoc ſequi videt̄
ꝙ doctrina difficilis: ⁊ inuoluta eſt īpru-
dentiū. Iob. xxxviij. a. Quis eſt iſte in-
uoluens ſententias ſermonibꝰ imperitis:
Sap. vj. b. Clara eſt et q̄ nūq̄ꝫ marceſcit
ſapientia. Nota ꝙ dicit/ Currat: ſicut fluuius ad abluendū/
ad refrigerādū/ ad fecundandū. Ps̄. Qui emittit eloquiū ſuū Ps̄. 147.
terre: velociter currit ſermo eius. Fullones habēt aquā ad ab
luendum: fabri ad refrigerandū: agricole ad fecundādū. Pre-
latus ergo nō eſt bonus faber/ nec bonus fullo/ nec bonꝰ agri-
cola: niſi habeat aquā diuini ſmonis. Ad hec tria Ps̄. Flu- Ps̄. 45.
minis impetus letificat ciuitatē dei: ſanctificauit tabernaculū
ſuū altiſſimꝰ. Iob. xij. c. Si cōtinuerit aquas omnia ſiccabū-
tur: ſi emiſerit eas pariter ſubuertent terram: Sic p̄dicatio ſi
nulla eſt: aīa areſcit: ſi nimia vileſcit/ ⁊ ſic ſubuertit: ⁊ ideo me-
dium ponendū eſt. Eccl̄i. xxxix. c. Benedictio dn̄i quaſi fluui-
us inundabit. Itē Iob. xxviij. a. habet̄ de hoc fluuio: Lapi-
dem quoqꝫ caliginis ⁊ vmbrā mortis diuidit torrēs a populo
peregrināte. Iſte fluuius debet diuidi ſicut fit in calidis regi-
onibus: ⁊ in areolas trāſmitti per riuulos: vt fecundet̄ ratio-
nabilis et concupiſcibilis et iraſcibilis. Uł currat ſicut mone-
ta domini: quaſi p̄cium ꝓ fructu bonorum operum. Dominꝰ
enī dat pecuniam ſuam vt recipiat fructū boni operis. Mul-
ti interdicunt ꝙ nō currat hec moneta: ſicut illi qui magna co-
pia recipiunt doctrinam domini: ⁊ tamen nullum bonū opus
reddunt. Matth. xxij. b. Oſtendite numiſma cenſus. Uel
currat: ſicut nuncius. Unde euāgeliſta interp̄tat̄ bonum nū-
cium. Prouer. xiij. c. Legatus fidelis ſanitas. Uel/ currat ſi
cut fama. Luce. vij. c. Exijt hic ſermo in vniuerſam iudeam.
Item ſicut cibus ⁊ potus in ſanguinem conuerſus per venas
diſcurrit et viuificat membra/ ſi obſtruat̄ via ipſi ſanguini: et
membrū ſtupidum et paralyticū reddit: Sic eloquiū domini
maſticatū ꝑ meditationē/ decoctum per amorem: conuerſum
in ſanguinem per penitentie et cōpunctionis amaritudinem:
omnia membra viuificat. Ps̄. Eloquium tuū viuificauit me. Ps̄. 118.
Ezech. xlvij. b. Omnia ad que venerit torrens: viuent. Ioh.
vj. g. Uerba que ego loquor ſpiritus et vita ſūt. Uel/ currat
ſicut vinum de torculari. Torcular em̄ eſt iuſtus in tribulatio
ne et p̄ſſura poſitꝰ: cuiꝰ doctrina tāto abūdantior ⁊ vehemēti-
or eſt: q̄nto magis p̄mitur tribulationibus. Prouer. xix. b. Do Ps̄. 91.
ctrina viri per patientiam agnoſcit̄. Ps̄. Bene patiētes erūt
vt annuncient: id eſt p̄mentur ſicut in torculari: vt vinum abū-
det. Clarificetur: hec moneta non clarificat̄ ſicut nec mate-
rialis: niſi per vſū: t ¶ Sicut et apud vos: cucurrit. ſ. et
clarificata ē. Et orate ſimiliter: v ¶ Ut liberentur ab im-
portunis ⁊ malis hominibus. Importunus dicit̄ ſine
oportunitate: vel ſine portu: quaſi. ſ. neſcit quo tendit: in diſpu
tando et litigando: et huiuſmodi eſt quantum ad ſcientiam.
x ¶ Malis hominibus: quantum ad mores: Tales erant

ꝑ pſeudo. a ¶Non em̄ omniũ eſt fides. Ideo dico libere/ mur: quia multi impugnant noſtram fidem ⁊ nos ꝓ ipſa fide quam p̄dicamus. Ro. x. c. Non omnes obediunt euangelio. Eſa. liij. a. dicit: Domine quis credidit auditui noſtro? Et. ſ. j. c. Dantis vindictam his qui non obediunt euangelio. Ioh. xiij. b. Ego ſcio q̄s elegerim. b ¶Fidelis autem deus. Hic cōfortat eos de auxilio dñi. j. Cor. x. c. Fidelis aũt de⁹ qui non patieť vos tēptari ſup̄ id q̄d poteſtis. c ¶Qui cōfirmabit vos/ in bono incepto. ſ. ij. d. Cōfirmet vos in omni opere bono. j. Petri. v. c. Deus oĩs gratie q̄ vocauit nos in eternam ſuã gloriam i chriſto ieſu modicũ paſſos: ipſe ꝑficiet: cōfirmabit ſolidabitq̧.

B

ergo

a hominibus: Nō em̄ oĩm eſt fi
b des. Fidelis autē deus eſt q̄
c confirmabit vos: et cuſtodiet
d a malo. Confidimus autem
e de vobis fratres in domino:
quoniã quecunq̧ p̄cipim⁹/ et
f facitis ⁊ facietis. Dñs aũt di/
g rigat corda veſtra in charita/
h te dei ⁊ patientia chriſti. De/
nũciamus aũt vobis fratres
in nomine dñi noſtri ieſu chri

i ſti: vt ſubtrahatis vos ab om
k ni fratre ambulante inordina
l te: et nō ſm traditionē quã ac
m ceperũt a nobis. Ipſi em̄ ſci/
n tis quēadmodũ oportear imi
o tari nos: q̄m nō inquieti fui/
p mus inter vos: neq̧ gratis pa
q nem manducauimus ab ali/
r quo: ſed in labore ⁊ fatigatio/
s ne nocte ac die operantes: ne
t quem veſtrum grauaremus.

ſticia: ſed cum murmure ⁊ blaſphemia: vt latro ſiniſter. Un/ de Luce. xxiij. d. Si tu es chriſtus ſaluum fac teipſum et nos. Item alij patiuntur pro fauore vel laude: vt hypocrite. Matth. vj. b. Exterminãt facies ſuas vt appareãt homini/ bus ieiunãtes. Itē alij patiunť ꝓ munere: vt mercenarij. Alij ꝓ amore: vt filij. h ¶Denũciam⁹ aũt. Incipit de curioſis ⁊ ocioſis/ hic monēs bonos/ vt eos corri/ piant: quaſi q̄d p̄ci/ pimus facieť: ⁊ qui noluerit facere/ excō municeť: et hoc eſt quod dicit: Denũ/ ciam⁹ autem vo/ bis fratres in no mie dñi noſtri ie/ ſu chriſti: id eſt ſi/ cut chriſti nũcij au/ ctoritate ei⁹ vobis p̄ cipim⁹. 2. Cor. 11. f. 1. Thef. 2. b.

d ¶Et a malo cuſtodiet. Matth. vj. b. Sed libera nos a malo. e ¶Confidimus ⁊c. Similiter. Gal. v. b. Ego confido de vobis in dño q̄ nihil aliud ſapietis. f ¶Dñs aũt dirigat corda vr̃a. q. d. cōfido de vob: q̄ facietis p̄cepta noſtra: ſicut archi/ tenens ſagittam. Eſa. xlix. a. Poſuit me ſicut ſagittam electã. Item/ Dirigat: ſicut naucIerus nauem dirigit ꝑ gubernacu/ lũ: ⁊ ventus ad portum dirigit per impulſum. Hec duo neceſ/ ſaria ſũt naui: vt ventus impellat: et nauta dirigat: Sic ſpiri/ tuſſanctus impellit volũtatē ⁊ dirigit ꝑ diſcretionē. Prouer. vlt. b. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris de longe portãs panē
Ps. 142. ſuum. Ps. Spiritus tuus bonus deducet me in terrã rectaz. Itē Eſa. lxiij. d. Spiritus tuus dux eius fuit: ſicut ventus q̄ ducit nauem. Item/ Dirigat: ſicut viatorē cōductor. Mich.
Ps. 5. ij. d. Aſcendit iter pandens ante eos. Ps. Dirige in cōſpectu tuo viam meã. Itē/ Dirigat: ſicut miles equũ: vel currũ au/
Ps. 72. riga. Ps. Ut iumentũ factus ſum apud te. ſ. vt dirigas me ſi/ cut homo iumentũ ſuum. iiij. Reg. ij. b. Pater mi/ pater mi: currus iſrael ⁊ auriga eius. Dñs ē currus noſter etiaz nos ſuf/ ferendo in peccatis noſtris ꝑ penitētiã: et eſt quaſi auriga nos in bonũ dirigendo. Itē dirigat: ſicut ſcriptor calamũ ad ſcri
Ps. 44. bendum. Ps. Lingua mea calamus ſcribe. Item/ dirigat: ſicut linea vel regula edificium. Chriſtus em̄ eſt forma noſtra ad quã debem⁹ dirigi. Phil. ij. a. Exinaniuit ſemetipſum for/ mam ſerui accipiens: ꝓpter hoc virga directionis virga regni tui. Itē/ dirigat: ſicut figul⁹ lutum dirigit in opus ſuũ. Hiere. xviij. a. Sicut lutum in manu figuli: ſic vos in manu mea domus iſrael. g ¶In charitate dei ⁊ patientia chriſti.
Al. diligit Charitas em̄ dei. i. quã deus dat: vel qua † diligiť de⁹ eſt via directa in ꝓſperis. Quē em̄ charitas dei afficit: ꝓſperitas nō allicit/ nec retrahit. Eph. v. a. Ambulate in dilectiōe. j. Cor. xij. d. Adhuc excellentiorem viã vobis demonſtro. Patien/ tia autē via eſt in aduerſis: charitas autem vt dictũ eſt in pro
Ps. 76. ſperis: ſicut in terra: Patientia autem via eſt in mari. Ps. In mari via tua domine: et ſemite tue in aq̄s multis. Et dicit: Et patientia chriſti. ſ. ad ſimilitudinē chriſti: cui⁹ patientia po nit nobis in exemplum. Iaco. v. b. Exemplũ accipite fratres exitus et mali longanimitatis: laboris et patiētie: ꝓphetas q̄ locuti ſunt in noīe dñi: ecce beatificamus eos qui ſuſtinuerũt. Sufferentiã iob audiſtis et finem dñi vidiſtis. Hiere. xxix. c. Ego ſcio cogitationes quas ego cogito ſup̄ vos/ cogitatiōes pacis et non afflictionis: vt dem vobis finem et patientiam. Sed nota q̄ quidã patiunť cum triſticia: vt ſimon cyreneus. Matth. xxvij. d. Hunc angariauerũt vt tolleret crucem ei⁹. Iſte tulit crucem ſed nō eſt crucifixus. Alij patiunť ꝓ culpa: vt latro dexter. j. Petri. iiij. d. Nemo veſtrũ patiať ſicut ho/ micida aut fur. Iſte tamē ſaluať: quia penituit. Eodē modo q̄ pro peccatis ſuis compungitur. Alij patiunť/ non tm̄ cum tri/

i ¶Ut ſubtrahatis vos ⁊c. quia ſicut diciť Eccl. xiij. a. Qui tetigerit picem inquinabiť ab ea. Et loquiť hic d̄ corporali ſubtractio/ ne vel mētali: que eſt per deteſtationē ſui peccati. j. Corinth. v. c. Scripſi vobis in epiſtola: ne cōmiſceamini fornicarijs. k ¶Inordinate: id eſt aliter q̄ ordo nature exigit. In/ ordinate: quia omne peccatum eſt inordinatio. Sed dicit Greg⁹ ſuper Iob. xxvij. Quod eſt inordinatum in culpa: de/ us ordinat in pena. j. Corinth. xiiij. g. Omnia honeſte et ſm ordinem fiant in vobis. j. Eſdre. iij. a. Fecerunt holocauſtum diebus ſingulis per ordinem ſicut preceptum eſt. Holocau/ ſtum eſt mortificatio carnis vel deuotio charitatis. l ¶Et non ſm: id eſt contra: traditionem quam accepe/ runt a nobis. ſ. ij. d. Tenete traditiones quas didiciſtis/ ſiue per ſermonem ſiue per epiſtolam noſtram. Et dicit: Acceperunt: non tm̄ verba audierunt ſed acceperunt ex/ empla. Unde ſubdit. m ¶Ipſi enim ſcitis: quia audi/ ſtis et vidiſtis. n ¶Quemadmodum. i. in quibus/ opor/ teat imitari nos. j. Corinth. iiij. d. Imitatores mei eſtote ſicut ⁊ ego chriſti. q. d. in his in quibus imitor chriſtum: ſequi/ mini me: nō in alijs. Et eſt argumentum q̄ ſancti nō ſunt imi/ tandi in omnibus: homines em̄ ſunt in aliquibus. Uel/ Quē admoduz oporteat imitari nos. i. quomō me habui in quo ſum imitandus. Nō ſolum in q̄ verbo didicerant: ſed ex/ emplo. o ¶Quoniam nō inquieti fuimus inter vos. Hoc dicit/ arguēs quoſdam qui tales erant qui inquietabant alios/ qui ocioſi erant: et ab alijs expenſas querebant. Tales ergo arguit vt alij cautiores ſint. Prouerb. xxj. b. Mulcta/ to peſtilente ſapientior erit paruulus. p ¶Inter vos: non ſuper vos/ vel ſubtus/ ſed inter. Eccl. xxxij. a. Recto/ rem te poſuerunt noli extolli: ſed eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. q ¶Neq̧ gratis: id eſt ſine labore proprio: r ¶Panem manducauimus: ſumptum/ ab aliquo. ſ. Theſſal. iiij. c. Nullius aliquid deſideretis. Caſ. Qua fidu/ cia ocioſis manibus gratis manducamus: ſi vas electionis euangelica predicatione conſtrictus/ ſine opere manuum co/ medere nō preſumat. Eccl. xl. d. Uir reſpiciens in mēſam ali/ enam: non eſt vita eius in cogitatione victus: alit enim ani/ mam ſuam alienis cibis: vir autem diſciplinatus cuſtodiet ſe ab eis. s ¶Sed in labore et fatigatione: fuimus. ſ. in labore fatigante. Hoc dicit: quia eſt quidaz labor qui non fa/ tigat ſed delectat. t ¶Nocte ac die laborantes. Ne noctis temp⁹ quieti corporis videretur indultũ. Idem diciť. j. Theſſal. ij. b. Memores facti eſtis fratres laboris noſtri ⁊ fatigationis noſtre: nocte et die operantes: ne quem veſtrum grauaremus. Act. xx. g. Argentum aut aurum aut veſtem nullius concupiui ſicut ipſi ſcitis: quoniam ad ea que opus mihi erant: et his qui mecum ſunt miniſtrauerunt manus iſte. Et ne q̄s diceret ſe non accepiſſe q2 nō haberet ꝓtātē/ ſubdit.

a Nō q̄ſi ꝛc.q.d.iō nō dimiſim⁹ accipere:q̄ſi nō habuerim⁹ p̄tātē.Caſſio.Mouerat apl's dn̄m p̄cepiſſe:q̄ euāgelio ſuit:de euangelio viuat.Luce.x.b.et Matth.x.b.Dign⁹ eſt operarius mercede ſua.j.Cor.ix.b.p totum habebit de hoc.
b Sed/iō non accepim⁹:vt noſmetipſos formā ꝛc.A corinthijs non accepit ꝓpter pſeudo repulſionem: ab iſtis autem ad exemplum et imitationem. Titū.ij.b. In omnib⁹ teipſum p̄be exemplum bonorum operum.j.Petri.v.a. Forma facti gregis ex aīo. Phil.iij.d. Obſeruate eos q̄ ita ambulant ſicut habetis formam noſtraȝ.ij.Cor.vij.a. Capite nos:neminem leſimus:neminem corrupimus:neminē circūuenimus.

C

a Nō quāſi non habuerim⁹ poteſtatem: ſed vt noſmetipſos formā daremus vobis ad imitandum nos: Nām ꝛ cū eſſe-
c mus apud vos:hoc denunciabam⁹ vobis:
d q̄m ſi quis nō
e vult opari/nec mādūcet. Audiuim⁹ eīm inter vos quoſdā
f g ambulare inq̄ēte: nihil ōperātes
h ſed cūrioſe agētes. Hijs
i autē qui eiuſmodi ſunt dēnū-
k ciam⁹ ꝛ ōbſecramus in dn̄o ie-
l m ſu chriſto vt cū ſilentio ōpan-
n o tes ſuū pāne mādūcēt. Uōs autem fratres nolite deficere
p benefaciētes. Q ſi quis nō obedierit verbo noſtro: p epi-
q ſtolā hūnc notate:ꝛ ne cōmi-
s ſceamini cū illo vt cōfūndat.
t Et nōlite q̄ſi inimicū exiſtiare:

c Nā et cū eſſem⁹ ꝛc.quaſi operamur inter vos ad exemplū veſtrum:et vere/ſic eīm faciendū dicebam:et hoc eſt qḋ ait: Nā et cū eſſemus apud vos:hoc denūciabam⁹ vobis ꝛc.j.Joh.ij.a.Nō mādatū nouū ſcribo vobis:ſed mādatū vetus. d Q̄m ſi quis ꝛc.Hoc dicit cōtra quoſdā qui ſtatim vt conuerſi erant ad fidē:nolebant laborare manibus ſuis: ſed quaſi trutanni fiebāt:ſicut modo apud nos iudei ꝯuerſi.Cōtra quos dicit:ſi quis:ꝛ denunciat:Q̄m ſi quis nō vult opari nō manducet.j.Theſſal.iiij.c.Operemini manibus veſtris ſicut p̄cepim⁹ vobis:ꝛ vt honeſte ambuletis ad eos qui foris ſunt.Eccs.vj.c.Omnis labor homis in ore eius:Ergo ſi nullus eſt labor nihil ī ore:ſed oīs ꝛ ſolus labor in ore.Sed videt̄ q̄ nos clerici omnes faciamus contra hanc denūciationē apoſtolicā:quia nō laboramus ꝛ tn̄ comedim⁹: cum hoc intendit apl'us dicere de labore manuali:vnde et ipſe manibus ꝓprijs laborabat.Itē videt̄ apoſtolus contrari⁹ ei qḋ dicit dn̄s Matth.vj.d.Nolite ſolliciti eſſe quid manducetis ꝛc.Ex cōflictu harū duarū auctoritatum fuit magna diſſenſio in cōſtantinopoli inter quoſdam religioſos.Quidā eīm adherentes huic auctoritati apl'i:dicebāt ſe ſuſtētari de ꝓprio labore.Alij ꝓpt̄ v̄bū dn̄i volebāt eē ocioſi.Hāc diſſenſionē ſignificauit ep̄s cōſtantinopolitan⁹:Greg'.pape ꝓpter qḋ fecit beat⁹ Aug⁹.quēdā librū monachorū:in quo multipliciter ꝓbat:quō hoc verbū apl'i de ope ꝛ labore manuali intelligendū eſt:nec ē cōtrariū verbo dn̄i:q꜡ nō ꝓhibet ſollicitudinē prudentie ꝛ laborem manuū:ſed ſollicitudinē auaricie.Uel hoc etiā facit ideo vt moneat eos q̄ nō in opere cōfidentiā habeant:ſed in dn̄o.Diſtinguit tn̄ Aug⁹ diuerſas pſonas q̄ ī religiōe poſſūt bn̄ et ſācte viuere ſine labore manuū:vt paret in his ſequētib⁹ auc̄tib⁹.Dicit eīm:Si aūt ſermo alicui erogād⁹ eſt ꝛ ita occupat̄ vt manib⁹ operari non vacet:nūq̄d hoc oēs qui ſunt in monaſterio poſſunt:vel diuinas lectiōes exponere vel de aliq̄b⁹ queſtionib⁹ ſalubriter diſputare:Q̄ñ ḡ nō oēs poſſūt:cur ſub h̄ obtentu oēs vacare volūt:quāq̄ȝ etſi oēs poſſēt/viciſſim facere deberēt:nō ſolū ne ceteri a neceſſarijs operibus occuparent̄:ſed etiā q꜡ ſufficit vt audientibus pluribus vn⁹ loq̄t̄.Itē ibidē.Iſti aūt frēs nr̄i temere ſibi arrogāt q̄ntū exiſtimo q̄ eiuſmōi habeāt p̄tātē.Si eīm euāgeliſte ſūt:fateor habent:ſi miniſtri ꝛ diſpēſatores ſacramētoꝝ:bn̄ ſibi nō arrogāt iſtā:ſed plane vēdicāt p̄tātē.Itē ibidē.Iſti aūt q̄ p̄ter iſtā ſocietatē ſanctā vitā labore corporis trāſigebāt:ex quorū numero plures ad monaſteria veniūt:q꜡ et ī ipſo hūano genere plures ſūt ſi nolūt opari nō mādūcēt:neq̄ȝ eīm ꝓpterea ī chriſtiana militia ad paup̄tatē diuites humiliabunt̄ vt pauperes in ſup̄biam extollant̄:nullo eīm modo decet vt in ea vita vbi ſunt ſenatores laborioſi:ibi fiant opifices ocioſi:ꝛ quo veniūt relictis diuitijs ſuis qui fuerunt p̄diorū dn̄i:ibi fiant ruſtici delicati.Item ibideȝ.Cur igit̄ iſti manus ocioſas et plena re-

poſitoria volūt h̄re:cur ea q̄ ſumūt ex laborib⁹ aliorū recōdūt ꝛ ſuāt:vnde quotidie ꝓferunt. Per hec verba Aug'.a laborē manuū abſoluti ſunt:qui habent officiū p̄dicandi ꝛ docendi et etiam addiſcendi:ꝛ qui ſacramenta diſpenſant. Abſoluit etiā infirmos:ꝛ qui in ſeculo nutriti fuerūt in delitijs. Sȝ ſm hoc quid eſt de his qui dum erant in ſeculo manibus laborabāt: Dicendū q̄ ſi p̄dict⁹ miniſtrat: cōputat̄ eis p vita de labore ꝓpo: dūmodo ociari nō querāt: alioquin ſi laborare recuſant/ periculum eſt eis. e Audiuim⁹ eīm: Quoniam ideo monemus vos ad laborē: quia audiuimus inter vos quoſdā ambulare inquiete: Phil.iij.d. Multi ambulāt quos ſepe dicebā vobis:nūc autem et flens dico inimicos crucis chriſti.i. inimici laboris et penitentie:q꜡ volunt ociari. f Inquiete.i.diſcurrentes ꝛ vagātes ad aliena negocia.j.Theſſal.iiij.c.Operā detis vt quieti ſitis. Item.j.Theſſal.v.c.Corripite inquietos. g Nihil operātes.i.nō laborantes manib⁹ ꝓprijs. h Sed curioſe agentes:vel ad aliena negocia diſcurrentes:vt hoc modo mereant̄ paſci.Tales ſunt hiſtriones et adulatores:qui laborare nolunt/ſed per vicum diſcurrunt hac et illac.j.Timoth.v.b.Ocioſe diſcunt circūire domos:non ſolū ocioſe:ſed et verboſe et curioſe loquentes que non oportet.Prouerb.xxj.d.Deſideria occidūt pigrum:noluerunt enim manus eius quicquā operari. i Denunciamus:p̄cipiendo. k Et obſecramus in domino ieſu chriſto ꝛc.i.per dominuȝ adiurando petimus. Uel/denunciamus:vt ſciant:et obſecramus/vt faciāt. Uel/denunciamus/eorū culpam:et obſecramus/eorum penitentiam.Et nota q̄ tria indicit eis.Primo ſilentium cum dicit: l Ut cum ſilentio:vt ſcilicet nō ſint rumoroſi:Ociū eīm et loquacitas concomitant̄.j.Timoth.v.b.Non ſolum ocioſe/ſed et verboſe et curioſe loquentes que non oportet. Eſa.xxxij.d.Cultus iuſticie ſilentium.Secundo operationē indicit:ibi: m Opantes.Ecc̄i.xxxiij.d.Multa mala docuit ocioſitas.Tertio frugalitatem/cum dicit: n Panem ſuum mādūcent:non alienū vt hiſtriones et lenones.Suū.i.ꝓprio labore acq̄ſitū.Ecc̄i.xl.d.Uir reſpiciēs mēſā alienā ꝛc.Ne aūt hac occaſione diuites ceſſarent miniſtrare pauperibus:addit/ o Uos autem fratres nolite deficere benefacientes:pauperibus:quia etſi operent̄/poſſunt tamen multis indigere.Gal'.vj.c.Dum tempus habemus operemur bonum ad omēs.Uel/Benefaciētes/vobis in hoc quod datis pauperib⁹.Prouerb.xj.c.Benefacit anime ſue vir miſericors. p Q ſi quis non obedierit verbo noſtro per epiſtolā:id eſt qḋ eſt in hac epiſtola/ q Hūc notate:id eſt q̄ſi notabilem et rep̄henſibileȝ:vel quis ſit mihi ſignificate.Uel in hoc per epiſtolam determinat li/notate:id eſt ſignificate mihi per epiſtolam veſtram cum quis inobediens fuerit.Quantum peccatum ſit inobedientia dicitur.j.Reg'.xv.e.Quaſi peccatum hariolādi eſt repugnare:ꝛ quaſi ſcelus idolatrie nolle acquieſcere. r Et ne commiſceamini cum illo.j.Corinth.v.d.Cum huiuſmodi nec cibum ſumere.Et ſupra.c.Ne cōmiſceamini fornicarijs.ij.Joh.c.Nolite recipere eū in domū:nec aue ei dixeritis: s Ut cōfundat̄/ad ſalutem.Ecc̄i.iiij.c.Eſt cōfuſio adducēs gloriā. t Et nolite quaſi inimicum exiſtimare/illum in hoc q̄ deuitatis eum:nec credatis inimicari ei. Auguſtinus:Ne q̄ enim hoc ſit crudeliter:ſed miſericorditer:ne contagione peſtifera plurimos perdat.Uel/Nolite quaſi inimicuȝ exiſtimare/illum:id eſt non odire naturam ſed vitium.

B

Sed corripite vt fra-

g Sed corripite vt fratrē.i.miſericordia ſit in affectu in
terius: licet auſteritas appareat exteri⁹. Cant. iiij.c. Mel et
lac ſub lingua tua: id eſt in corde/ licet amarū verbū ſit in ore.
Nūeri.xvij.c. Virga aaron ꝓtulit amygdala. Pš. Corripi/
Pš.140. et me iuſt⁹ i miſcōia ⁊ increpabit me. Gal. vj.a. Vos q ſpūa/
les eſtis: hmōi iſtru/
ite in ſpiritu lenita/
tis. b Ipſe autē
deus pacis ⁊c. ⁊
ij. Cor. xiij.d. De⁹
pacis et dilectionis
erit vobiſcū. Rom.
vlt.c. De⁹ aūt pac⁹
cōteret ſathanā ſub
pedib⁹ vrīs velocit.
Phil. iiij.b. Pax
dei que exupat oēm
ſenſū: cuſtodiat cor/
da vr̄a ⁊ intelligētias
vr̄as: c Det vob
pacē ſempitnā:
pacē tpis/ q̄ cōtinue/
tur vobis vſq̄ in pa
cē eternitat. d In
omni loco: celo:
mūdo/ ⁊ in corde tā
ꝓprio: q̄ alieno: vt
ſic habeat pacē eter
nitatis in celo: pacē
temporis in mūdo:

a ſed corripite vt fratrem. Ipſe
b c autē de⁹ pacis det vobis pa/
d cem ſempiternā i omni loco.
e De⁹ ſit cū omnibus vobis.
f Salutatio mea manu pauli
g h qd eſt ſignū in omni epla: ita
i k ſcribo. Gratia dn̄i noſtri ieſu
l m chriſti cū oibus vobis: Amē.

Explicit epiſtola Pauli ad Theſſalonicenſes ſecunda.

Incipit argumentū in epiſtolā ad Timotheū primā.

Timotheū inſtruit ⁊ docet de ordinatione epiſcopatus ⁊ diaconij ⁊ ois eccliaſtice diſcipline: ſcribens ei a laodicia per Tichicum diaconem.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola Pauli ad Timotheū prima. Ca. I

n o Paul⁹ apo
p q ſtol⁹ ieſu chriſti
r ſcḿ imperiū dei
s ſaluatoris nr̄i et
t chriſti ieſu ſpei
v nr̄e: Timotheo
x y dilecto filio in fide: Gratia et
z miſericordia ⁊ pax a deo p̄re
⁊ chriſto ieſu dn̄o noſtro. Si
a b cut rogaui te vt remaneres
c epheſi cum irem in macedoni
d am/ vt denūciares quibuſdā

pacē trāquillitatis i corde ꝓprio. Et h: e De⁹ ſit cū omni/
bus vobis: Nō dicit cū vno. Et eſt argumētum q̄ orare ꝓ
multis melius eſt q̄ ꝓ vno. f Salutatio mea manu pau/
li: ſcripta eſt.ſ. ſcribe. Col. vlt.d. Salutatio mea manu pauli.
Gal. vlt.c. Videte qualib⁹ litteris ſcpſi vobis mea manu. g
Qd ſignū.i. quā ſalutationē loco ſigni.i. ſigilli. h In oi
epla ita ſcribo: vobis quō ſit gr̄a dn̄i ⁊c. Cōtra ad Eph. ⁊
ad Theſſal.j. non habet hec ſalutatio ⁊c. Rn̄deo. hoc.ſ. gra/
tia dn̄i ⁊c. vel aliquid ſimile ponit in fine cuiuſlibet eple: et il/
lud erat ſcriptū manu pauli: quia cognoſcebāt manū eius. i
Gratia: venie/ in initio cōuerſionis/ et bone vite i ſtatu ꝓba/
tionis et finalis glorie/ in trāſitu mortis. k Dn̄i noſtri: de/
fendētis/ l Ieſu/ ſaluātis/ m Chriſti/ vngētis Amē.
Explicit Poſtilla dn̄i hugonis Cardinalis ſup eplam ad
Theſſalonicēſes ſecūdā.

Reuerēdiſſimi in chriſto patris ⁊ dn̄i/ dn̄i Hugonis ⁊c. Cardinalis poſtilla ſup epiſtolā Pauli ad Timotheū primā Incipit. Expoſitio. Ca. I

Paulus aplus ⁊c. In prima pte primi capli deteſtat fabuloſam doctrinā: ⁊ cōmē
dat charitatē. In ſecūda vero legē laudat:
ſed iuſtis impoſitā negat: ibi: Scim⁹ aūt
q2 bona ē lex: ſi q̄s ⁊c. In tertia grās
agit de ſua ꝯuerſione a lege ad chriſtū: ibi:
Gras ago ei qui ⁊c. In quarta cōmen
dat dei miſericordiā circa credentes exemplo ſuo: ibi: Fide/
lis ſermo. Quinto iniungit timotheo certamē ſiue militiā ꝓ
fide ꝯtra pſeudo: ex quib⁹ dicit ſe quoſdā damnaſſe: ibi: Hoc
p̄ceptum commēdo tibi. Hic eſt ille diſcipulus chariſſi/
mus et dilectus aplo: de quo Phil. ij.c. Neminē habeo tam
vnanimē qui ſincera affectione pro vobis ſollicitus ſit. Item
iſte fuit legat⁹ corinthiorū/ et theſſalonicēſiū et phil ppenſiū.
Itē ipſe aſſociat aplo in titulis eplarū. ij. Corinth. j.a. et .j.
Theſſal. j.a. Alit. Paul⁹ apl's ⁊c. Apoſtol⁹ ſcribit ab vrbe
roma timotheo que creauerat et conſtituerat epm aſianis. Et
eſt intētio ei⁹ inſtruere p̄cipue in eis q̄ ptinēt ad epale officiū.
Diuidit autem in duas ptes. In prima inſtruit quō ſe debet
habere epus ad eos qui ſunt extra eccleſiā. In ſecūda quō ad
eos q ſunt in eccla: q̄ incipit. j. ij.a. Primo ergo pmittit ſalu/
tationē more ſuo. Secūdo docet eū reſiſtere ꝑuerſorib⁹ inter/

dicēdo eis doctrinā q̄ nociua ē: ibi: Sicut rogaui. Tertio
docet q̄ inutilis ē eorū doctrina: q2 nō ē ad charitatē: ibi: Finis
em̄ p̄cepti. Quarto ꝓbat q̄ nociua eſt: quia veritatē ſacre
ſcripture adulterat: ⁊ hoies excecat: ibi: A qb⁹ q̄dā. Quito
q2 veritate abutent: ibi: Scim⁹ q2 bona eſt lex. Sexto q2
ꝯtria ē euāgelio: ibi:
Et ſi q̄d aliud. Se/
ptimo oſtdit ſe ſcire
hmōi errores: cū ꝓuſ
fuit i eis: ibi: Gras
ago. Vltio iuitat ti
motheū: vt ſic iſtitit
ꝯ tales: ita et adhuc
iſtet: ⁊ eos excōicet:
ibi: Hoc ē p̄ceptū A
Dic g. n Pau/
lus noie/ o Apo
ſtol⁹: officio ⁊ digni
tate. p Ieſu chri
ſti. Glo. Nomē di/
gnitat. p̄ponit i hac
auctoritate: vt timo/
the⁹ munit⁹ reſiſtat
pſeudo apoſtol. q
Scōm imperiū
dei. j. Corinth. j.a.
Paul⁹ apl's per vo/
lūtatem dei. Itē. ij.
Cor. ij.a. Et nota q̄
dicit imperiū. q.d.
neceſſitas mihi incūbit: vt. j. Cor. ix.c. Sic q iſilit honori nō
a deo dato/ culpatiōe dign⁹ ē: ita q renuit ⁊ reſilit obnoxi⁹ eſt
iobediētie: Sz ad ſublimitates et honores hodie nō oportet
imperare nec cogere ſed neq̄ vocare: ipſi enim ſe ingerunt ſi/
cut olim pſeudo. Hiere. xxiij.d. Nō mittebā eos ⁊ ipſi curre/
bāt. Et Hiere. xlix.d. Qui habitas i cauernis tre ⁊ apphēde/
re niter altitudinē collis. Heb. v.a. Nec q̄ſq̄ ſumit ſibi hono
rē: ſz q a deo vocat⁹ ē tāq̄ aarō: r Dei/ nō ambitiōis. Mat.
vj.d. Nō poteſt deo ſuire ⁊ māmone. s Saluatoris: ad
differētiā dei ꝓditoris. ij. Cor. iiij.a. Qz ſi opertū ē euāgeliū
nr̄m in his q pereūt opertū eſt: in qb⁹ de⁹ hui⁹ ſeculi exceca/
uit mētes ifideliū. Eſa. xlv.d. Neſciert q leuāt ſignū ſculptu/
re ⁊ rogant deū non ſaluantē. t Et chriſti ieſu ſpei nr̄e.
.i. ſpei nr̄e ꝑ quē ſperam⁹ gl'iam: ſiue q eſt nr̄a ſpes: qm̄ tu es
dn̄e ſpes mea/ altiſſimū poſuiſti refugium tuum. Eſa. xxv.b.
Spes a turbine/ vmbraculū ab eſtu. Paul⁹ inquā ſcribit hoc Pš.90.
v Timotheo dilecto filio ſuo: quē.ſ. genuit/ x In fi/
de. j. Corinth. iiij.d. Nā in chriſto ieſu ꝑ euangeliū ego vos
genui.ſ. vt pr̄. Itē Philemonē.b. Quē ego genui in vinculis
meis. Item vt mater q̄ parturit filios. Gal. iiij.c. Filioli mei
q̄s iterū ꝑturio donec formet chriſt⁹ i vobis. Et vice alia ſalu
tat in hūc modū. y Gr̄a et miſcōia ⁊ pax/ ſit tibi/ a deo
⁊c. In alijs eplis nō ponunt niſi duo: gr̄a ⁊ pax: ſed iſti tā/
q̄ epo optat amplius q̄ plebi: Et ſumitur hic gr̄a aliter q̄ in
alijs epiſtolis: q2 i illis idē ē qd remiſſio pctōr: Pacē trāqlli/
tatē animi: gratiā aūt vocat donationē ſpūſſacti. i. ptātē dādi
ſpmſāctū. Ampliora exoptat puero.ſ. ꝓprio ſpūali filio formi
dās: Ita em̄ formidauit: vt qd nūq̄ fecit/ de corpalib⁹ ei ſcri/
bēs.ſ. vino. j. v.d. z A deo p̄re: q liběter dat ⁊ vtiliter. Si
q̄s p̄rem petierit panē: nunqd lapidē dabit illi: Luce. xj.b. Et
chriſto ieſu dn̄o nr̄o: a Sic rogaui te. Poſt ſalutati
onē pri⁹ de pſeudo repellēdis/ incipit hic legē adhuc tenēdaz
docētib⁹. q.d. o timothee ita fac ſicut rogaui te q̄ſi cōparem.
Chryſ. Vide māſuetudinē: nō magiſtri vtit voce: ſz famuli:
nō dic p̄cepi/ vl' iuſſi: ſz rogaui. Deinde ſubdit q̄d rogauerit/
⁊ q̄n ⁊ ꝓpt q̄d. Quid.ſ. b Et remaneres epheſi: ad ordi/
nādā ecclā. Deide ſubdit/ q̄n.ſ. c Cū irē i macedonīā.
Poſtea ſbdit ad q̄d rogauit remanere.ſ. d Et denūciares
q̄buſdā/ pſeudo diſcret a catholica fide: ⁊ ita li/ q̄buſdā/ po
nit diſcretiue: tā doctorib⁹ q̄ miorib⁹. Chryſ. Nō poſuit eos
noiatim ne iuerecūdiores eos appareret ſupbia redargutiōis.
g Ne aliter doce/